

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (УВАН) В НІМЕЧЧИНІ
UKRAINISCHE FREIE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN (UWAN)
IN DEUTSCHLAND

Українські Наукові Вісті

Інформаційно - науковий Бюлєтень
Української Вільної Академії Наук
у Німеччині

Ч. 1—2

СЕРПЕНЬ 1970 — СІЧЕНЬ 1971

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (УВАН) В НІМЕЧЧИНІ
UKRAINISCHE FREIE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN (UWAN)
IN DEUTSCHLAND

Українські Наукові Вісті

**Інформаційно - науковий Бюлєтень
Української Вільної Академії Наук
у Німеччині**

Ч. 1—2

diasporiana.org.ua

СЕРПЕНЬ 1970 — СІЧЕНЬ 1971

З М И С Т

Від редакції	3
Проф. Др. Василь Плющ. Короткий нарис історії Української Вільної Академії Наук у Німеччині	5
Проф. Др. Петро Курінний. Пропам'ятна записка (до історії УВАН у Німеччині)	32
Положення про Українську Вільну Академію Наук	34
Спис видань УВАН у Німеччині за рр. 1946-1970	36
Статут Української Вільної Академії Наук у Німеччині	42
Над чим працюють українські вчені на чужині	47
Хроніка	52
Офіційна частина	58

ВІД РЕДАКЦІЇ

Цього року ми починаємо видання Інформаційно-наукового Бюллетеню Української Вільної Академії Наук у Німеччині. Завданням Бюллетеню є підтримувати зв'язок з членами УВАН у Європі та в інших країнах вільного світу, інформувати українських учених, українців на чужині та чужинців про поточну наукову працю членів УВАН, українських наукових товариств на чужині та окремих членів їх і подавати інформації про найважливіші досягнення української науки на Батьківщині.

Як відомо, крім УВАН у Німеччині, США та Канаді, на чужині працюють НТШ у Європі, Канаді та США, Український Вільний Університет у Мюнхені, Український Католицький Університет у Римі, Український Технічно-гospодарський Інститут у Мюнхені, Українське Історичне Товариство та інші наукові товариства та інституції у низці країн вільного світу. Нарешті, вже не десятки, а сотні українців працюють у різних чужинецьких наукових установах.

Навіть українському вченому, вже не кажучи про широкі кола громадянства, важко систематично слідкувати за досягненням української науки на чужині, між тим стисла інформація про наукову працю наших учених на чужині важлива не лише для сучасників, але для історії української науки.

Зрозуміло, що на початках наш Бюллетень буде інформувати переважно про працю вчених, що об'єднані в УВАН та лише про найважливіші досягнення української науки на Батьківщині, але у міру зацікавленості, моральної та фінансової підтримки наукових кіл, меценатів української науки та широкої громадськості, ми будемо праґнути поширювати нашу інформативну діяльність, як також будемо друкувати у Бюллетені короткі автореферати окремих наукових праць наших членів УВАН у Німеччині.

Передумовою для успішного розгорнення нашої інформативної праці є співучасть у ній українських учених.

Редакція Бюллетеню просить всі наукові інституції та товариства на чужині, як також окремих українських учених подавати до Бюллетеню коротку інформацію про свою наукову працю, зокрема дуже важливим є, аби наукові товариства, інституції та окремі вчені присилали до УВАН у Німеччині всі свої видання, про які редакція Бюллетеню буде робити нотатки у ньому, а самі видання будуть використані для поповнення книгозбірні УВАН у Німеччині.

Василь ПЛЮЩ

КОРОТКИЙ НАРИС ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК У НІМЕЧЧИНІ

1. ВСТУП. ЗАСНУВАННЯ АКАДЕМІЇ

Перші думки заснувати Українську Вільну Академію Наук у Німеччині виникли в наукових колах української еміграції у середині-кінці 1945 року¹, але організаційне оформлення цих думок настало 16-го листопаду 1945 року, коли в Авгсбурзі відбулась нарада дванадцяти українських учених з різних земель України, які довгі роки перед тим працювали у різних галузях української науки. (На жаль, авторові цього нарису не пощастило знайти в архіві УВАН протоколу цієї наради. Але майже у всіх звітах про діяльність УВАН за рр. 1946-1947, як також у Літописах та Бюллетені УВАН ч. I, від 20-го січня 1946 р. згадується про цю на-

¹ Слід зазначити, що ідея заснування на чужині єдиного на еміграції українського наукового центру, який об'єднав би всіх українських учених, що опинились поза межами Батьківщини обговорювалась різними науковими колами ще з червня 1945 року. Найпершою ініціативою треба вважати ініціативу проф. проф. П. Курінного, В. Козловської, Д. Горняткевича, Н. Кордиш та інших, які у липні 1945 року відбули засідання групи, науковців у Гöхштедті. Про це у цьому Бюллетені ми вміщуємо пропам'ятну записку проф. д-ра П. Курінного, 21-22-го червня 1945 року у Пляттлінгу група українських учених накреслила декілька проектів культурно-освітньої праці, організації навчальних установ та наукового об'єднання в умовах нової еміграції. Тоді було подано три пропозиції: проф. Бориса Іваницького, проф. Андрія Яковлева та інж. Григорія Денисенка. У наслідок розглянення та обговорення цих проектів було відновлено діяльність Української Господарчої Академії у вигляді Українського Технічно-Господарського Інституту у Регенсбурзі без тенденції ширшої консолідації наукових сил. У кінці 1945 р. проф. д-р Володимир Кубайо-

раду дванадцяти українських учених). У Бюлетені УВАН ч. 1. від 20-го січня 1946 р. згадується, що у цій нараді брав участь проф. д-р Дмитро Дорошенко. За твердженнями теперішнього президента УВАН проф. д-ра П. Курінного, учасниками цієї наради були також проф. проф. Л. Білецький, П. Курінний, В. Міяковський, В. Державін, В. Петров, Л. Чикаленко та В. Шаян).

На цій нараді, після обміркування різних можливих форм наукових об'єднань, вирішено було що найдоцільніше є створити Українську Вільну Академію Наук, як продовження праці та традицій попередніх українських наукових товариств, зокрема Всеукраїнської Академії Наук, заснованої у 1918 р. у Києві.

Як показала історія, ініціатива вчених, що зібрались тоді в Авгсбурзі, впала на добрий ґрунт. Цю ініціативу підхопили всі українські вчені. 16-го ж листопаду був прийнятий проект Тимчасового Положення про УВАН та обрано було тимчасовий провід Академії у складі: проф. д-р Дмитро Дорошенко, проф. д-р Вадим Щербаківський і д-р Левко Чикаленко. До

вич подав проект відновлення діяльності Мазепинно-Могилянської Академії Наук з центром осідку у Канаді (дивись: Літопис УВАН ч. 4. Наука на еміграції в 1945-1946 роках. Авгсбург. 1947.. стор. 1-6). В останніх місяцях 1945 р. провадилися розмови в українських наукових колах, що жили у британській окупаційній зоні Німеччини з приводу створення наукового центру у Ганновері, який мав би пізніше пов'язатися з науковими центрами у Мюнхені та Авгсбурзі. (Проф. Х. Рябокінь, проф. д-р В. Плюц, проф. П. Петренко, проф. О. Юрченко, Ю. Тищенко, старший науковий співробітник УАН Д. Соловій та інші). У наслідок цих розмов було створено науковий осередок у Ганновері, який видавав у 1946-1947 рр. «Літературно-Наукові Збірники» з працями деяких членів УВАН. Подібні організаційні заходи провадилися також і в інших скупчинах української еміграції у Німеччині. Так, наприклад, П. Боголюб пише у «Визвольному Шляху» книга 12 (225) за грудень 1966 р. стор. 1374-1379 про якісь заходи, щодо створення УВАН: «піздно у літку 1945 р.», коли у кімнаті М. К. Ореста-Зерова в Авгсбурзі зібрались пп. Зеров, Шаян і «ще хтось» і теж обговорювали можливості створення УВАН на чужині.

проводу було вирішено запросити також представників різних наукових установ.

Тимчасове Положення про УВАН передбачало, що УВАН має об'єднати, з метою наукової праці, всіх українських учених на еміграції незалежно від місця їх осідку, фаху і наукового ступеня. Члени УВАН мали б об'єднуватись по групах відповідно певним ділянкам знання. Провід у групі мав би вести керівний член групи, якого мусіли б обирати дійсні члени УВАН. Провід всією роботою УВАН мала б здійнювати Нарада Керівних Членів під головуванням Президента УВАН, який мав би бути обраний з числа керівних членів².

5-го грудня 1945 р. відбулась нарада членів колишніх українських наукових установ (ВУАН, НТШ, Київського Нauкового Товариства, Історично-Філологічного Товариства у Празі, Всеукраїнського Археологічного Комітету), які заснували першу групу УВАН під назвою «Група Предісторії та ранньої історії з допоміжними науками». Керівними членами групи було обрано проф. д-ра Вадима Щербаківського, проф. д-ра Петра Курінного, заступником керівного члена — д-ра Левка Чикаленка, вченим секретарем групи д-ра Марка Антоновича. Оскільки до цієї групи приступили також історики пізніших епох, а не лише ранньої історії, з неї досить швидко виділилась окрема історична група, про що ми будемо згадувати далі.

4-го січня 1946 р. в Авгсбурзі відбулась на прилюдних зборах інавгурація Української Вільної Академії Наук, на якій д-р Левко Чикаленко оголосив доповідь про заснування Академії, її мету, плян праці та пророблені до того часу організаційні заходи.

Проф. д-р Петро Курінний зачитав першу наукову доповідь УВАН «Про пам'ятки Княжої Русі у Krakovі».

Після цього розгортається широка організаційна та наукова праця новоствореної Української Вільної Академії Наук на еміграції.

² Повний текст Тимчасового Положення друкуємо у цьому Бюллетені на стор. 34-35.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНА ПРАЦЯ

Другою, після зазначененої вже вище групи предісторії, була заснована 14-го січня 1946 р. «Група історії та теорії літератури». Керівним членом групи було обрано проф. д-ра Леноїда Білецького, заступником — проф. д-ра Володимира Дорошенка, вченим секретарем — проф. д-ра Володимира Міяковського.

30-го січня 1946 р. відбулась перша організаційна конференція групи мовознавства, яка обрала керівним членом проф. д-ра Ярослава Рудницького, заступником — проф. д-ра Пантелеїмона Коваліва, вченим секретарем — проф. д-ра Василя Чапленка.

1-го лютого 1946 р. зорганізовано було **орієнталістичну групу** на чолі з керівним членом Володимиром Шаяном та заступником керівного члена проф. д-ром Володимиром Державиним.

26-го лютого 1946 р. відбулися перші збори **суспільно-економічної групи**, які обрали керівним членом проф. Миколу Барвінського (Величківського), а вченим секретарем Дениса Квітковського.

3-го квітня 1946 р. відбулася установча та перша наукова конференція групи мистецтвознавства, яка обрала керівним членом групи проф. Володимира Січинського, заступником керівного члена режисера Володимира Блавацького та вченим секретарем — д-ра Дем'яна Горняткевича.

7-го квітня 1946 р. створено було першу групу біологічного циклу, а саме **групу зоології**. Керівним членом групи було обрано проф. С. Шостака, заступником — проф. М. Гриневича, вченим секретарем — проф. Дмитра Зайцева. У короткому часі керівництво цієї групи змінилося, а саме керівним членом її став проф. Сергій Крашенинників, заступником — проф. Михайло Овчинників, вченим секретарем залишився проф. Д. Зайців.

25-го квітня 1946 р. організовано було **групу педагогіки та психології**. Керівним членом її обрано було проф. Григорія Вашенка, заступником — проф. Юрія Бобровського та вченим секретарем — проф. Надію Іщук.

Того ж самого і наступного дня відбулась перша нарада керівних членів УВАН та перша загально-наукова Конференція УВАН, у якій взяли участь представники згаданих вище восьми груп УВАН.

На цій Конференції обрано було першого президента УВАН на чужині проф. д-ра Дмитра Дорошенка, тоді ж було внесено деякі зміни та доповнення до Положення про УВАН.

6-го липня з першої групи перед та ранньої історії виділилася самостійна **історична група**, тоді ж відбулася перша самостійна наукова конференція цієї групи. Керівним членом групи було обрано відомого історика України, видатного національного, державного та громадського діяча проф. д-ра Дмитра Дорошенка, заступником його проф. д-ра Бориса Крупницького, а вченим секретарем — Володимира Мацяка.

9-го липня відбулися перші збори видатних біологів проф. проф. д-р д-р Михайла Ветухова, Івана Розгіна та Валентини Радзимовської, які заснували **біологічну групу**. Перший з них був обраний керівним членом групи, другий — заступником, третя — вченим секретарем.

16-го липня 1946 р. засновано було **групу книгознавства** на чолі якої став Лев Биковський.

20-го вересня 1946 р. відбулися перші засновуючі збори **математично-фізичної групи**, які обрали керівним членом проф. Володимира Чудінова-Богуна, заступником його — Полікарпа Гарасименка, вченим секретарем — проф. д-ра Миколу Хустинського.

10-го листопада 1946 р. було створено **групу етнографії та фольклору** на чолі якої став проф. д-р Віктор Петров, вченим секретарем групи був Петро Одарченко.

1-го грудня 1946 р. доручено було проф. д-рові Дмитрові Чижевському організувати **філософічну групу**.

Крім того у місті Авгсбурзі було засновано так зване Авгсбурзьке Об'єднання Дійсних Членів УВАН, яке мало за завдання підтримувати організаційно-інформативний зв'язок між членами різних груп, що жили в Авгсбурзі та його околицях. Головою Об'єднання було обрано проф. Леоніда Білецького.

Нарешті при УВАН було створено наукову бібліотеку, Товариство Охорони українських пам'яток на чужині, яке провадило реєстрацію та охорону могил та інших пам'яток і збирало друковані, рукописні та різні мистецькі речі до трьох баз у Авгсбурзі, Ашафенбурзі та Берхтесгадені.

В Авгсбурзі було засновано Музей-Архів УВАН, до якого на протязі 1946 р. зібрано було біля 12 000 одиниць, з яких 300 примірників книжок та часописів було відправлено до Ватиканської бібліотеки.

Постановою Президії ЦПУЕ від 4 червня 1946 року було визнано УВАН центральною науковою установою на чужині і на неї покладався обов'язок об'єднати всі наукові сили на всіх трьох окупаційних зонах Німеччини³.

Отже вже наприкінці першого року свого існування Українська Вільна Академія Наук оформилась, як дійсно міцна, репрезентативна наукова установа, що мала 14 наукових груп з різних ділянок української науки, об'єднувала біля 100 українських вчених і, як видно буде з далішого викладу, розгорнула велику наукову ідеяку видавничу працю.

Коли ми згадаємо, що перший рік праці УВАН перебігав у надзвичайно важких умовах життя українських емігрантів,

³ Слід зазначити, що Центральне Представництво Української Еміграції (ЦПУЕ) в Німеччині було загально визнаним репрезентантом українських політичних емігрантів у Німеччині. Це був своєрідний уряд українських емігрантів, що складався з своєрідного парламенту (Головної Ради ЦПУЕ), у якому були представлені, обрані демократичним шляхом, представники майже двохсотисячної еміграції зі всіх земель України (більше 100 осіб) та Виконного органу (Головної Управи ЦПУЕ), що мала різні відділи, у тому числі і відділ культури та науки. У всіх окупаційних зонах Німеччини були Крайові Представництва ЦПУЕ, по всіх більших містах Німеччини та по всіх таборах, де жили українські емігранти були Місцеві Представництва ЦПУЕ. Рішення, як Головної Ради, так і Головної Управи ЦПУЕ були обов'язкові для всіх зорганізованих українців у Німеччині. Першими Головами Головної Ради ЦПУЕ був проф. д-р Василь Плющ, Головної Управи — посол Василь Мудрий, першим Керівником Відділу Культури і Науки був проф. д-р Дмитро Дорошенко. Зрозуміло тому, що рішення ЦПУЕ про визнання УВАН центральною науковою установою на еміграції мало надзвичайно важливе значення.

тів, у тому числі і науковців у Німеччині, в часи переслідування політичної еміграції, примусової депатріяції (у деяких місцях Німеччини політичні емігранти стояли власне поза законом, не одержували не лише якоїсь допомоги, але навіть були позбавлені права на житло, на харчові картки, переслідувались як звіри, ховались по лісах від загонів насильно депатріюючих органів), у часи, коли сполучення між трьома зонами Німеччини могло відбуватися лише нелегальними шляхами, а сполучення між окремими місцями поселення українців було надзвичайно утруднене, можна дивуватися тій винятковій енергії, виключній посвяті українській справі, зокрема українській науці, яку виявили українські вчені, а особливо організатори українського наукового життя на чужині, як проф. д-р д-р Дмитро Дорошенко, Вадим Щербаківський, Петро Курінний, Левко Чикаленко, Леонид Білецький, Володимир Дорошенко, Володимир Міяковський, Ярослав Рудницький, Василь Чапленко, Володимир Січинський, Дем'ян Горняткевич, Михайло Ветухів та десятки інших.

У 1947 році УВАН успішно продовжує свою організаційну працю зміцнюючи існуючі групи, приймаючи нових дійсних членів, членів-кореспондентів та членів-співробітників і закладаючи нові групи та створюючи спеціальні інститути чи комісії для опрацювання окремих великих проблем.

Перш за все у 1947 році було оформлено працю **філософічної групи**, до якої належали потім крім проф. д-ра Дмитра Чижевського, проф. Л. Білецький, проф. В. Державін, проф. С. Драгоманів, проф. В. Чапленко, проф. П. Зайців, д-р Цетришин та інші. Положено основи для створення **географічної групи** на чолі якої став проф. д-р Володимир Кубійович, **геологічної**, яка була організована 21. 12. 1947 р. на чолі з керівним членом проф. д-ром Ганною Закревською та вченим секретарем доц. Василем Гвоздецьким та **ботанічної** на чолі якої стала проф. д-р Наталія Осадча-Яната⁴.

⁴ Власне перше організаційне засідання ботанічної групи відбулося 25 січня 1948 року. Головою зборів була Н. Осадча-Яната, секретарем — проф. Е. Занкевич.

27 грудня 1947 року на другому з'їзді лікарів-українців у Німеччині, за ініціативою автора цієї праці, було офіційно засновано медичну групу. Вже на першому засіданні цієї групи брало участь біля 30 лікарів-науковців, з них такі видатні українські вчені-медики, як проф. д-р Борис Андрієвський, проф. д-р Іван Базилевич, проф. д-р Валентина Радзимовська та інші.

Керівним членом групи було обрано проф. д-ра Михайла Міщенка, який вже перед тим налагодив зв'язки з Президією УВАН в Авгсбурзі і жив сам у місті перебування центру Академії, заступником керівного члена групи було обрано проф. д-ра мед. Василя Плюща, а вченим секретарем проф. д-ра Валентину Радзимовську. На цьому ж засіданні було принято пропозицію проф. д-ра В. Плюща про засади виборів дійсних членів, членів-кореспондентів та членів-наукових співробітників медичної секції та обрано склад дійсних членів, членів-кореспондентів секції у кількості 17 осіб⁵.

Отже на кінець 1947 року УВАН вже мала 18 наукових груп з загальною кількістю 149 членів.

По групах члени УВАН поділялися так:

1. Група передісторії — 20 осіб.
2. Група історії — 22 особи.
3. Група історії та теорії літератури — 22 особи.
4. Група мовознавства — 22 особи.
5. Група мистецтвознавства — 17 осіб.
6. Група орієнталістики — 6 осіб.
7. Група педагогіки та психології — 4 особи.
8. Група зоології — 3 особи.
9. Група біології — 19 осіб.
10. Група медичної — 17 осіб.
11. Група математики та фізики — 4 особи.
12. Група економічно-правнича — 8 осіб.
13. Група книгознавства — 6 осіб.

⁵ Власне перша нарада медичної групи у складі проф. проф. д-р Б. Андрієвського, В. Плюща і В. Радзимовської відбулась ще у травні 1946 р., але група тоді не оформилася у Президії УВАН і практично не діяла.

14. Група географії — 3 особи.
 15. Група геології — 3 особи.
 16. Група філософії — 7 осіб.
 17. Група ботанічна — 3 особи.
 18. Група етнографії та фольклору — 3 особи.
- Разом — 189 осіб.

(Низка осіб належали одночасно до декількох груп).

Крім того у 1947 році було організовано перші три інститути УВАН, а саме Інститут Шевченкознавства на чолі з проф. Павлом Зайцевим, Археографічний Інститут на чолі з проф. д-ром Олександром Оглоблиним та Інститут Родота Знаменознавства на чолі з проф. д-ром Михайлом Міллемром.

У зв'язку з від'їздом до Канади Президента УВАН проф. д-ра Дмитра Дорошенка та значного розвитку діяльності УВАН, виникла потреба зміцнити керівний апарат УВАН. За проф. д-ром Д. Дорошенком були залишені (згідно постанови Наради Керівних Членів від 28. III. 1947 року) повноважтя Президента, але за його пропозицією було ухвалено Нарадою Керівних Членів створити Президіяльне Бюро у складі 7 осіб, яке на першій своїй нараді обрало головою Бюро і заступником Президента — проф. д-ра Л. Білецького.

Президіяльним Бюром був опрацьований проект нового статуту УВАН. Цей статут був обговорений на кількох нарадах під час конференцій поодиноких груп, крім того він був переданий під розгляд керівних та деяких дійсних членів УВАН. Після остаточного зредагування його було принято і надруковано у Літопису УВАН.

Основною думкою Статуту було — на підставі традицій усіх попередніх центральних наукових українських інституцій (Мазепо-Могилянської Академії, Всеукраїнської Академії Наук, Наукового Товариства імені Т. Г. Шевченка, Українського Наукового Товариства у Києві, наукових установ у Празі, Берліні, Варшаві, Львові — створити ідейного продовжувача праці Всеукраїнської Академії Наук у Києві — центральну наукову установу на чужині, що плекала б українську вільну науку у вільному світі.

З важливих засад нового статуту УВАН слід відмітити, що УВАН надалі мала б поділятися на 4 відділи:

1. Історично-філологічно-філософічний
2. Правничо-економічний
3. Природознавчий з підвідділом медичних наук
4. Математично-фізичний з підвідділом технічних наук.

Замість груп введено було називу секцій, крім того поруч з секціями ухвалено було створення Інститутів та клясів чи комісій для об'єднання найвидатніших представників усіх галузей науки та мистецтва.

За новим статутом члени УВАН мали бути остаточно поділені, відповідно своїм кваліфікаціям, на дійсних членів (заслужених діячів української науки), членів-кореспондентів (осіб, що мають довший стаж наукової праці та публіковані важливі наукові праці) та наукових співробітників.

22-го липня 1947 року в Авгсбурзі було закладено Товариство Прихильників УВАН, яке мало б дбати про збирання коштів на наукову та видавничу працю УВАН, морально підтримувати нашу академію і пропагувати серед широких кіл української громади ідеї УВАН. Головою цього Товариства було обрано Василя Мудрого, представником УВАН в Управі Товариства був виділений проф д-р Петро Курінний.

У 1947 р. поповнювали далі наукову бібліотеку УВАН, яка мала на 31 грудня 1947 р. 1048 українських книжок, 115 томів українських журналів, 93 англійських, 1020 німецьких, 49 французьких книг. Створено було також центральну картотеку на українські бібліотеки та славістичні відділи німецьких бібліотек, виготовлено 1228 карток бібліотеки Українського Вільного Університету. Український Архів-Музей УВАН зібрав і зареєстрував 29620 одиниць друкованих видань і архіварій. З них було передано до Ватиканської Бібліотеки 629 і до бібліотеки УВУ 701 одиниць. Створені були філії музею у Берхтесгадені та Ашафенбурзі.

У 1948 році УВАН у Німеччині продовжує свою наукову та організаційну працю вже за новим статутом. 2-го лютого 1948 р. у Регенсбурзі засновується 19-та наукова група

УВАН — геохемії та ґрунтознавства на чолі з проф. д-ром Миколою Єфремовим та проф. д-ром Григорієм Маховим і вченим секретарем доцентом Василем Гвоздецьким і 20-та **класичної філології** на чолі з керівним членом проф. д-ром Андрієм Коцеваловим і вченим секретарем проф. д-ром Миколою Маркевичем. 24 червня 1948 р. в Мюнхені було засновано **правничу групу**, керівним членом якої обрано було проф. д-ра Юрія Панейка, а вченим секретарем — проф. Льва Окіншевича. Нарешті плянується створення секції **германістики та романістики і секції художнього перекладу**. У цьому ж році засновуються нові інститути: слов'янознавства і краєзнавства. Кількість членів УВАН зростає до 200 осіб.

Але з другого боку починаються і деякі непередбачені труднощі. Перш за все починається еміграція українських вчених до інших країн вільного світу. Більшість українських емігрантів, а серед них і науковці, прагнуть покинути зруйновану війною, непривітну і голодну Німеччину, еміграційні настрої підсилюються ще й тим, що у німецькій господарці того часу майже не було шансів для влаштування чужинців, тим більше українських вчених, над еміграцією, зокрема її культурною елітою, висів далі Дамоклів меч примусової депатріяції. Грошова реформа у Німеччині не тільки не поліпшила, але навпаки погіршила матеріальне становище, як УВАН у цілому, так і матеріальне становище емігрантів, у першу чергу науковців, які не могли пристосуватись до нових умов і фактично були позбавлені будь якої грошової допомоги. Період же «натурального товарообміну», коли можна було, наприклад, за натуралії дістати папір, купити книжки і навіть дещо видати, закінчився.

У 1949 році праця УВАН починає згортатися. Українські вчені або виїздять, або готуються до виїзду до США, Канади, Австралії, Англії, Аргентини, Бразилії та інших країн. Президія УВАН фактично переноситься до Канади, де створюється УВАН Канади і починаються організаційні заходи для заснування УВАН у США.

Метою нашої праці не є висвітлювати діяльність УВАН

у цілому, тому ми не зупиняємось у ній на цих дуже цікавих і важливих для історії української науки початках праці УВАН у цих двох країнах, як також на створенні осередків УВАН в Аргентині, Австралії, Венесуелі та навіть у Африці.

Здавалось би, що в таких умовах праця УВАН у Німеччині мусіла б припинитись, але у членів УВАН, зокрема у керівників її, енергія не втрачається. Існуючі секції продовжують працювати (дивись далі розділи про наукову та видавничу працю), засновуються нові інститути: Державного плянування (директор проф. д-р Юрій Бойко), Проблем Східної Європи (директор проф. Борис Мартос), навіть зростає кількість членів УВАН до рекордної цифри 260 членів.

В 1950 році праця УВАН у Німеччині вже помітно згортається. Більшість наукових робітників, зокрема видатних українських учених, вже осіли в США, Канаді, деяка кількість їх виїхала до Австралії, Аргентини та інших країн світу. Формально у Німеччині нараховували тоді 110 членів УВАН, але біля половини їх є вже поза межами Німеччини. За моїми підрахунками в Європі залишилось у 1950 році лише 57 членів УВАН.

Значно змінилося керівництво секцій і сама структура УВАН. Для збереження єдності УВАН було встановлено, що Президент та Президія цілого УВАН має перебувати у Канаді, в США та Німеччині мали б залишитися лише представництва УВАН. Це рішення не було проведено у життя, бо пізніше було створено самостійні УВАН у США (в 1950 р.) та у Німеччині (в 1951 р.). У Франції, Англії, Аргентині, Австралії, Венесуелі були створені представництва УВАН. Структура УВАН на цей час виглядала так:

ОРГАНІЗАЦІЙНА СХЕМА УВАН
ПРЕЗИДІЯ УВАН У ВІЛЬНОМУ СВІТІ
(СВІТОВА ПРЕЗИДІЯ УВАН)

Президент — проф. д-р Дмитро Дорошенко.
Віцепрезидент — проф. д-р Леонид Білецький.

Генеральний Секретар — проф. д-р Ярослав Рудницький.
Заступники Президента: проф. д-р Петро Курінний (Німеччина), проф. д-р Михайло Ветухів (США).

Члени Президії: проф. д-р Олександр Шульгін, проф. д-р Володимир Міяковський.

1. ГОЛОВНА УПРАВА УВАН У ЄВРОПІ

Голова Управи — проф. д-р Петро Курінний.
Секретар Управи — проф. Василь Дубровський.
8 членів Управи, склад яких мінявся.

ПРЕДСТАВНИЦТВА У:

1. Франції — проф. д-р Олександр Шульгін.
2. Еспанії — проф. д-р Олександр Архімович.
3. Англії — проф. д-р Вадим Щербаківський.
4. Швайцарії — проф. Борис Мартос.
5. Швеції — д-р Б. Кентржінський.

2. ГОЛОВНА УПРАВА УВАН У КАНАДІ

Голова Управи — проф. д-р Ярослав Рудницький.
Секретар Управи — Ю. Мудик-Луцяк.
4 члени Управи, склад яких мінявся.

3. ГОЛОВНА УПРАВА УВАН У США

Голова Управи — проф. д-р Михайло Ветухів.
Секретар Управи — проф. Володимир Міяковський.
7 членів Управи, склад яких мінявся.

ПРЕДСТАВНИЦТВА СВІТОВОЇ ПРЕЗИДІЇ У:

1. Аргентині — проф. Євген Онацький.
2. Австралії — д-р С. Процюк.
3. Бразилії — проф. В. Коваллар.
4. Венесуелі — д-р. мед. Леон Стажовський.

У 1951 році продовжується дальша еміграція українських учених з Німеччини і дальше згортання праці УВАН у Німеччині. Правда, до Німеччини повертається Президент цілої УВАН проф. д-р Дмитро Дорошенко, але він був важко хворий, а УВАН, як ми зазначили вище, фактично розпалась на три самостійні установи. У Німеччині залишилось лише 48 членів УВАН і працювали наступні секції: Історична — під керівництво проф. д-ра Б. Крупницького та проф. д-ра Наталії Полонської-Василенко; Археологічна — під керівництвом проф. д-ра Петра Курінного; Економічна — під керівництвом проф. Бориса Мартоса; Філософічна — під керівництвом проф. д-ра Івана Мірчука; Педагогічна — під керівництвом проф. Григорія Ващенка; Медична — під керівництвом проф. д-ра мед. Василя Плюща; Сходознавства — під керівництвом проф. Дубровського; Правнича — під керівництвом проф. д-ра Юрія Панейка; Класичної філології — під керівництвом Миколи Маркевича; Зоологічна — під керівництвом проф. Дмитра Зайцева; Мистецтвознавства та бібліографічна, керівництво яким здійснювало проф. д-р Петро Курінний. Крім того далі працювали інститути: Шевченкознавства (директор П. Зайців), Проблем Східної Європи (директор В. Дубровський), Державного Плянування. Нарешті функціонували далі: Наукова бібліотека, Архів-Музей, Український Національний Депозит, Комітет Охорони Пам'ятників, якими керували проф. д-р Петро Курінний та проф. Василь Дубровський. У цьому році сформована була Президія УВАН у Німеччині, склад якої дуже часто мінявся у зв'язку з виїздом, або смертю її членів. Більш менш постійними членами Президії були: Президент УВАН-у у Німеччині проф. д-р П. Курінний, його заступники: проф. д-р Н. Полонська-Василенко та проф. д-р Ю. Панейко і вчений секретар проф. Василь Дубровський. Головою Управи Прихильників УВАН було обрано проф. д-ра Юрія Панейка.

У 1952 р. майже не виникає суттєвих організаційних змін, за винятком створення Комісії Кримознавства при секції Сходознавства під керівництвом члена-кореспондента УВАН д-ра Едіге Киримала, вченим секретарем Комісії був д-р А.

Сойсал, крім того підсилюється праця Інституту для дослідження проблем Східної Європи, на чолі якого, ухвалою Президії УВАН від 18-го червня 1952 р., було поставлено колегію у складі: проф. проф. П. Курінного, В. Дубровського, М. Міллера, В. Плюща, В. Орелецького, О. Юрченка, д-ра М. Гоція та д-ра С. Зварницького. Директором Інституту продовжував бути проф. В. Дубровський.

У 1952 р. Президія УВАН робить низку спроб одержати фінансову підтримку від загально-німецького уряду у Бонні, Баварського Уряду та різних інтернаціональних організацій, але всі ці заходи успіху не мають.

У наступні (1952-1969 рр.) праця УВАН далі значно згортається, продовжують працювати лише деякі секції (історична, медична, археологічна, правнича), але основний центр переноситься на індивідуальну працю членів УВАН, організаційні ж зв'язки між членами УВАН та Президією послаблюються.

Це не значить, що УВАН у Німеччині припинила свою працю. Зрозуміло, що українські вчені — члени УВАН далі продовжували працювати, але їх праця перебігала тепер у рямцях інших наукових товариств чи інституцій, або ішла індивідуальним шляхом.

Як ми побачимо далі, видавнича праця УВАН у ці роки не зменшилась. Значно зросла також кількість наукових праць, що їх члени УВАН надсилали до видань інших товариств, чи до загально-українських журналів та часописів.

Новий період у діяльності УВАН почався з січня 1970 р. Перш за все треба було пожавити організаційну справу, відновити частково втрачені зв'язки з членами УВАН у всій Європі, притягнути нових молодших членів, активізувати роботу існувавших секцій, спробувати створити нові секції чи групи.

За минулий час відновлено систематичну працю Президії УВАН, яка складається тепер з таких осіб: Президент — проф. д-р П. Курінний, заступники Президента: проф. д-р д-р Н. Полонська-Василенко та Ю. Панейко, вчений секретар проф. д-р В. Плющ та член Президії проф. д-р В. Янів.

За минулий час відбуто 8 засідань Президії, яка розглянула декілька десятків різних питань. Крім того майже щотижня відбувались наради робочої частини Президії (Президент, Заступник Президента, Вчений секретар), налагоджено працю канцелярії УВАН, проведено біля 50-ти розмов з науковцями, політичними та громадськими діячами, відновлено зв'язок зі всіма членами УВАН у Європі, з Світовою Президією у США (разом надіслано біля 200 листів), складено новий статут УВАН у Німеччині, пристосований до нових умов життя і праці УВАН, призначено представників УВАН у Франції та Англії, ведеться підготовча праця для організації представництв в Еспанії, Бельгії, Італії. За пропозицією Світової Президії УВАН обмірковується питання створення Європейської УВАН⁶.

На протязі 1970 р. обрано до складу УВАН 6-ть нових дійсних членів і намічено обрання 2-х, обрано 6 нових членів-кореспондентів і намічено 7-ох кандидатів, крім того обрано, чи затверджено, як кандидатів 10-ть нових наукових співпрацівників УВАН.

Після реорганізації УВАН у цьому році працюють такі секції: Історична — під керівництвом проф. д-ра Н. Полонської-Басиленко, Передісторії, Археології, Фолклору — під керівництвом проф. д-ра П. Курінного, Права — під керівництвом проф. д-ра Ю. Панейка, Медична — під керівництвом проф. д-ра В. Плюща, Соціологічна — під керівництвом проф. д-ра В. Янова, Книгознавства — під керівництвом проф. д-ра В. Плюща. Передбачається створення секції Мово-Літературознавства, Мистецтвознавства, Історії Релігії,

⁶ На початку 1970 р. проф. В. Шаян, д-р С. Фостун, Р. Лісовський за пропозицією УВАН у Канаді створили у Лондоні так звану Європейську УВАН. Світова Президія УВАН визнала створення цієї Академії незаконним і анулювала рішення Канадської УВАН про цю «Європейську УВАН». У своєму листі до Президії УВАН у Німеччині, Світова Президія підкреслила, що УВАН у Німеччині виконує і далі функції Європейської УВАН (див. лист Президії УВАН в Німеччині до Світової Президії УВАН та ухвалу Світової Президії УВАН).

Філософії та Педагогіки і Політичних Наук. УВАН почав видавати Бюлетень УВАН «Українські Наукові Вісті», складено «Нарис Історії УВАН у Німеччині», проведено загальну наукову конференцію УВАН, ведеться підготовча праця для проведення ювілейної сесії УВАН у січні 1971 року, під час якої буде переведено перевибори Президента та Президії УВАН. Оскільки УВАН не має тепер власних бібліотечних фондів, пороблено заходи створити бібліотеку УВАН і розпочато працю по обліку всіх українських бібліотек у Європі та складенню картотеки славістики у Державній бібліотеці Баварії, Бібліотеці Інституту для Вивчення СССР та Українського Вільного Університету.

Разом тепер УВАН у Німеччині має: 22 — дійсних членів, 10 — членів-кореспондентів та 10 членів наукових співпрацівників, або кандидатів до них.

3. НАУКОВА ПРАЦЯ

Відразу після заснування перших груп УВАН почалась інтенсивна наукова праця Академії.

Зрозуміло, що у короткому нарисі я не можу навіть поверхово висвітлити ту грандіозну наукову працю, яку виконали за минулі роки українські вчені — члени УВАН.

Як я вже зазначив, 4-го січня 1946 р. відбулась інавгурація Академії. Лише до листопада 1946 р. було проведено 22 конференції 11-ох груп УВАН та його авгсбурзького об'єднання, на яких було зачитано десятки доповідів.

За весь 1946 рік відбулося 23 наукових конференцій з 154 доповідями. По групах ці конференції та доповіді на них поділялися так:

Інавгураційна спільна	1	2
Шевченківська спільна	1	17
Передісторії	2	35
Історії	2	20
Історії та теорії літератури	2	17
Мовознавства	4	26

Мистецтвознавства	2	22
Сходознавства	1	5
Економіки	3	3
Зоології	2	4
Біології	2	2
Педагогіки	1	1

У 1947 році відбулося 16 наукових конференцій десяти секцій УВАН з загальною кількістю доповідів — 107.

З них 1 загальна (14 доповідів), 2 передісторії та історії (17 доповідів), 2 літературознавчі, 2 мовознавчі (13+18 доповідів), 2 біологічні (5 доповідів), по одній конференції провели сходознавча (3 доповіді), економічна (1), етнографічна (9 доповідів), математична та зоологічна (14 доповідів) секції.

На другому з'їзді українських лікарів у Регенсбурзі 26-28 грудня 1947 року було зачитано членами УВАН — 13 доповідів. У 1948 році було оголошено 75 доповідів, у 1949 році — 58, у 1950 — 40 доповідів.

Разом за рр. 1946-1950 було на прилюдних конференціях зголошено біля 500 доповідів⁷.

Аналізуючи наукову працю УВАН за ці роки лише на підставі зголошених доповідів на конференціях УВАН (багато науковців інтенсивно працювало науково, але ще не публікувало наслідків своєї наукової праці, або зголошували свої доповіді на засіданнях секцій, наукових конференціях місцевих наукових товариств, або друкували свої праці у різних часописах чи навіть газетах), можна відмітити, що вже на початках своєї діяльності УВАН розгорнула наукову працю у всіх головних галузях української науки.

На конференціях було оприлюднено дуже цінні праці про трипільську культуру та наслідки інших археологічних розкопин, з історії скітів та з античної тематики, праці з історії України-Руси, Галицько-Волинської Держави, з історії Гетьманщини, нової історії України, з літературо-знавства та монознавства, зокрема багато праць було присвячено

⁷ Ми не подаємо тут, за браком місця, назв доповідів.

творчості Т. Г. Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка, розвиткові української мови, українському фолклору, архітектурі, різним проблемам мистецтвознавства, педагогіки, тощо.

Цікаво, що навіть спеціальні групи УВАН, як медична, біологічна, зоологічна, ботанічна, спромоглись дати багато цікавих і цінних праць, як, наприклад, праці Ганни Закревської, Івана Розгіна, Михайла Ветухова, Наталії Осадчої-Янати, Дмитра Зайціва, Сергія Крашенинникова, Володимира Кубійовича, вже не кажучи про праці наших видатних медиків, які і в умовах еміграції продовжували свою професійну та наукову працю⁸.

Необізнаному, з ситуацією у науковому світі на еміграції у тому часі, читачеві може здатися просто неймовірним, як у тяжких умовах тодішнього існування на еміграції, без жодних матеріальних можливостей, тільки що створена українська наукова установа спромоглася на таку величезну і високоякісну наукову продукцію. Одним ентузіазмом українських вчених і вільним повітрям західнього європейського світу це пояснити не можна.

Цей буйний і швидкий розквіт української науки у ті часи пояснюється тим, що у Німеччині після другої світової війни сконцентрувалася дуже велика кількість висококваліфікованих українських учених з Великої, Західної України, з еміграційних наукових установ Праги, Відня, Берліну, Варшави, Парижу, при чому вчених з різних галузів науки.

Автор цієї розвідки не може зараз подати докладних даних про кількість професорів вищих шкіл та вчених Української Академії Наук, Науково-Дослідних Інститутів України, що були тоді у Німеччині по всіх галузях науки. Але, наприклад, в одній медичній групі було тоді в Німеччині 12 професорів Медичних Інститутів, докторів медичних наук, тобто осіб з найвищою можливою кваліфікацією, 10 доцентів та старших наукових співробітників, а загалом у Німеччині було більше 100 лікарів, тобто д-р медицини. Всі ці профе-

⁸ Список наукових праць членів УВАН за цей час дивись у Інформаційному Бюлетені УВАН ч. 2. Мюнхен. 1951.

кори мали за собою суверу наукову школу, роки педагогічної та дуже серйозної науково-дослідницької праці, багато з них були відомі не лише в Україні, але і поза її межами.

Я не берусь оцінювати кваліфікації наукових робітників інших фахів, але всім відомі були такі історики, як проф. проф. Дмитро Дорошенко, Борис Крупницький, Олександер Оглоблин, Наталія Полонська-Василенко, археологи, як проф. проф. Вадим Щербаківський, Ярослав Пастернак, Петро Курінний, Валерія Козловська, Михайло Міллер, філософи, мовознавці та літературознавці, як проф. Д. Чижевський, Юрій Шевелев, Володимир Державин, Леонид Білецький, Ярослав Рудницький, Іван Огієнко, Пантелеїмон Ковалів, Андрій Коцевалів, Павло Зайців, біологи, як проф. проф. Борис Балинський, Михайло Ветухів, ботаніки, як проф. проф. Олександер Архімович, Наталія Осадча-Яната, зоологи, ґрунтознавці, геологи, як проф. проф. Ганна Закревська, Сергій Крашенинників, Григорій Махів, Микола Єфремов, правники чи історики права, як професори Андрій Яковлів, Василь Гришко, Лев Окіншевич, О. Баранів, О. Юрченко, економісти, як проф. проф. Петро Кованський, Борис Мартос, Микола Величківський, Олександер Моргун, мистецтвознавці, книгоznавці, етнографи, орієнталісти, як професори В. Січинський, Л. Чикаленко, В. Дубровський, ветеринарі, як проф. проф. Олександер Корсунський, Іван Розгін.

Зрозуміло я згадав тут лише десятки імен, але і всі інші — більше 200, мали за собою довголітній досвід наукової та педагогічної праці, мали з собою низку закінчених, але ще не опублікованих праць, праць незакінчених, багато з них вивезли з собою напівобрблений, або ще цілком не оброблений науковий матеріял.

Більшість з них, без огляду на важкі умови життя, продовжували свою наукову працю по таборах чи приватних мешканнях. Отже створення УВАН стало лише поштовхом для інтенсифікації їх наукової праці та дало їм форум для публікації її наслідків.

Наукові конференції УВАН мали значення не лише для розвитку наукової праці, але служили справі піднесення

культурного рівня українського громадянства, доповіді на них завжди притягали до себе увагу широких шарів, знаходили велике зацікавлення у слухачів, викликали живі відгуки в еміграційній пресі.

У 1951-1956 рр. наукова праця УВАН у Німеччині згортається, більшість науковців є за океаном, працюють вже УВАН у Канаді та США, науковці, що залишилися в Європі переходять на індивідуальну працю з друкуванням її висновків у численних збірниках та журналах. Відбуваються лише поодинокі конференції, іноді засідання секцій, академічні вечори. З 1956 року прилюдні конференції та засідання секцій припиняються, але продовжується індивідуальна наукова праця і значно підсилюється публікація наукових праць членів УВАН у різних виданнях⁹.

4. ВИДАВНИЧА ПРАЦЯ

Видавнича праця УВАН у Німеччині почалась майже відразу після заснування її.

Цілком зрозуміло, що у зруйнованій Німеччині, без будь яких серйозних грошових фондів, розгорнути як слід власну видавничу діяльність УВАН не могла.

Отже постало дуже актуальне питання — як доводити до відома наукових та громадських кіл наукову продукцію українських учених, у який спосіб зафіксувати здобутки українських еміграційних учених для майбутніх поколінь. Саме одним з цих шляхів були доповіді на наукових конференціях, засіданнях секцій та прилюдних академічних вечорах, про що ми вже згадували.

⁹ Брак місця і вичерпуючих даних в архіві УВАН не дозволив авторові подати повної інформації про наукові праці членів УВАН у Німеччині за роки 1951-1970. Але згадаємо тут, що члени УВАН у Німеччині брали активну участь майже у всіх наукових конференціях та з'їздах учених, як в Європі, так у США та Канаді, наприклад, у Світових Конгресах Української Вільної Науки, наукових з'їздах лікарів США та Канади, у наукових конференціях УВУ, НТШ та інш. Тепер бібліографічна комісія УВАН приступила якраз до складання повного списку наукових праць членів УВАН у Німеччині, який маємо надію опублікувати у 1971-1972 роках.

Але це було недостатнє. Кожний вчений прагне, щоб овочі, часто багаторічної праці, були зафіковані на папері. УВАН з самого початку пішла у справі видавництва наукових праць своїх членів трьома шляхами.

Перший шлях — це була організація власного видавництва. Малося на увазі, що найкращі і найдієнніші праці членів УВАН мали б видаватися за кошти УВАН у власному академічному видавництві, частково це було реалізовано, але у дальші роки існування УВАН, про що ми ще будемо говорити. Першим виданням УВАН у Німеччині був «Бюлетень УВАН», який було видавано на циклостилі. Перше число його з'явилось 20-го січня 1946 року. Разом видано було за 1946-1947 роки 12 чисел. У бюллетені вміщувалось хроніку УВАН, конспекти або автореферати головніших доповідів, звіти про конференції та статті на різні теми керівників членів УВАН.

Наступним, також циклостилевим виданням, був «Літопис УВАН», який вміщував переважно звіти з діяльності УВАН, деякі матеріали для дискусії та хроніку. Разом у 1940-49 рр. було видано 10 чисел літопису. Крім того у 1946 році було видано дві праці: В. Петрова «Провідні етапи розвитку сучасного Шевченкознавства» та Бориса Крупницького «До методологічних проблем української історії».

У 1947 р. було видано вже 12 праць, з них збірник «Шевченко та його доба» — 135 сторінок; П. Курінний та О. Повстенко «Історичні пляни Києва»; Ярослава Рудницького «Наголос у поезії Шевченка» — 60 сторінок. Також було перевидано цінну історичну пам'ятку: М. Костомаров «Книги Бітія Українського Народу» — 60 сторінок.

У 1948 р. було видано 12 праць — з них: велика праця Б. Крупницького «Гетьман Д. Апостол», «Українські Бібліотечні Вісті» — 82 стор.; 3 випуски «Slavistica», праці Д. Чижевського, Я. Пастернака, Г. Закревської, В. Мацяка, М. Міллера, М. Міщенка.

У 1949 р було видано 16 праць (з них 6-ть у Вінніпегу), між ними праці Н. Василенко-Полонської, Леоніда Білець-

кого, Наталії Осадчої-Янати, Бориса Крупницького, Олександра Оглоблина та інших, та 3-ри випуски «Slavistica».

У 1950 році у Німеччині видано було лише одну працю І. Мірчука.

Важко сказати чому саме УВАН у ці роки видавало саме ці, а не інші праці. Поруч капітальних праць, як «Данило Апостол» чи «Пляни Києва» УВАН видає менші праці, або праці вузько-фахові.

Значно чіткіший плян власної видавничої роботи УВАН був в останні роки, коли вона видає майже виключно капітальні праці, які я дозволяю собі перерахувати.

Це:

Проф. д-р Юрій Панейко «Теоретичні основи самоврядування» Мюнхен, 1963 р., 194 стор.

Проф. д-р Наталія Полонська-Василенко «Запоріжжя XVIII століття та його спадщина». У двох томах. Том I — 1965 р. — 398 стор. Том II — 1967 р. — 248 стор., Мюнхен.

Ісидор Нагаєвський «Історія модерної української Держави (1917-1923)», англійською мовою, 1966 р. — 318 стор. (видано укупі з УВУ).

Олександр Оглоблин «Панас Лобисевич». 1966 р. Мюнхен.

Василь Плющ «Нариси з історії української медичної науки та освіти». 1970 р., 342 стор., Мюнхен.

Цікаво може відмітити, що за кількістю друкованих аркушів видавнича продукція 1963-1970 рр. значно перевищує всю видавничу продукцію років 1946-1961¹⁰.

Разом силами і коштами самої УВАН, під її фірмою було видано за всі ці роки 72 видань, з них капітальних праць — 15.

Дехто може сказати, що це небагато, але треба пам'ятати, що УВАН у Німеччині провадило свою видавничу працю виключно за власні кошти і ніколи не одержувало жодних дотацій від чужинецьких чинників, фондів, чи осіб.

¹⁰ Повний список видань УВАН у Німеччині дивись на стор. 36-41 цього Бюлетеню.

Єдині хто допомагав УВАН у видавничій праці були: Владика Скитальців Високопреосвященніший Владика Архієпископ Іван Бучко, який завжди мав дуже багато зрозуміння до праці УВАН та його потреб і Преосвященний Владика Єпископ Платон, який теж завжди цікавився працею нашої Академії і не залишав її без своєї моральної і матеріальної підтримки.

Цілком зрозуміло така порівняльно невелика видавнича діяльність самої УВАН у Німеччині аж ніяк не могла задовільнити, як бажань самої УВАН, як інституції, так і бажань окремих членів УВАН.

Отже з самого початку своєї діяльності УВАН шукала й інших шляхів для здійснення своєї видавничої праці.

Другим шляхом, у цій ділянці праці УВАН, це було видання праць членів УВАН через інші видавництва та вміщення праць членів УВАН у збірниках праць інших українських наукових товариств, як також у виданнях чужинецьких. На жаль УВАН досі не вело систематичного обліку праць своїх членів у позаакадемічних виданнях.

Працю цю ми лише тепер почали.

За приблизним підрахунком автора цієї розвідки, на підставі далеко неповних списків наукових праць членів УВАН та з інших джерел, члени УВАН у Німеччині видали через різні видавництва та вмістили у наукових збірниках різних наукових установ біля 2000 праць.

Зрозуміло, що я не можу тут, за браком місця, перерахуввати їх. Серед них відзначу лише такі капітальні праці як:

1. **Наталія Полонська-Василенко.** Заселення Південної України в половині XVIII ст. (1734-1755). У 2-ох частинах, Видання УВУ, 412 стор. Мюнхен. 1960.

2. **Наталія Полонська-Василенко.** Українська Академія Наук. У двох частинах. Видання Інституту для вивчення СССР. Мюнхен. 1955-1958.

3. **Наталія Полонська-Василенко.** Історичні підвалини УАПЦ. Перекладається тепер також англійською мовою.

4. **Наталія Полонська-Василенко.** Дві концепції історії

України та Росії. Лондон. 1964, англійською мовою у 1968, німецькою мовою у 1970 р.

5. **Дмитро Дорошенко.** «Історія України 1917-1920 рр.» Томи 1-2. XXI+473 стор. Нью-Йорк, 1954.

6. **Дмитро Дорошенко.** Нариси історії України. Т.т. I-II Мюнхен. 1966.

7. *Boris Krupnyckyj. Geschichte der Ukraine von den Anfängen bis zum Jahre 1917.* 307 стор. 1963 р.

8. **Борис Крупницький.** «Історіознавчі проблеми історії України». 230 стор. Видання УВУ. Мюнхен. 1959 р.

9. **Панас Феденко.** «Марксистські і большевицькі теорії національного питання». 78 стор. Видання Інституту для вивчення СССР. Мюнхен. 1960 р.

10. **А. Коцевалов.** «Античное рабство и революция рабов в советской исторической литературе». Видання Інституту для вивчення СССР. Мюнхен. 1956 р.

11. **Олександер Юрченко.** «КПУ, її роль і завдання в боротьбі комуністичної диктатури за опанування України». Видання Інституту для вивчення СССР.

12. **Іван Мірчук.** Ukraine and its People. Видання УВУ. 282 стор. Мюнхен. 1949 р.

13. **Михайло Міллер.** «Археология в СССР». Видання Інституту для вивчення СССР. 160 стор. Мюнхен. 1954 р.

14. **О. Моргун** «Нарис історії промислової кооперації України». 272 стор. Мюнхен. 1966 р.

15. **Юрій Бойко** «Російське народництво, як джерело ленінізму-сталінізму». Мюнхен. 1959 р. — 88 стор. Видання Незалежної Асоціації Дослідників Советської теорії і практики в національних проблемах.

16. **Олександер Юрченко.** Природа і функція советських федераційних норм. 136 стор. Видання Інституту для вивчення СССР. Мюнхен. 1956 р.

17. **Його ж.** Чинне право в Україні. Ч. I — 88 стор. Ч. II — 209 стор. Видання УВУ. Мюнхен. 1948-1953.

18. **Петро Курінний.** Передісторія та рання історія України на підставі археологічних джерел. 95 стор. Видання УВУ. Мюнхен. 1970 р.
 19. **Борис Крупницький.** «Основні проблеми історії України». 217 стор. Мюнхен. 1955 р.
 20. **Юрій Бойко.** «Шевченко і Москва». 1952 р. — 64 стор.
 21. **Юрій Бойко.** «Творчість Т. Шевченка на тлі західно-європейської літератури». 79 стор. Видання УВУ. Мюнхен. 1956 р.
 22. **М. Андрусяк.** «Історія Козаччини. Ч. 1-4. 181 стор. Мюнхен, 1946 р.
 23. **Вадим Щербаківський.** «Кам'яна доба в Україні». 90 стор. Видання УВУ. Мюнхен. 1947 р.
 24. **Л. Окіншевич.** «Лекції з історії українського права». 171 стор. Видання УВУ. Мюнхен. 1947 р.
- У видавництві НТШ вийшли наступні праці членів УВАН у Німеччині, які одночасно були членами НТШ.
25. **Лев Окіншевич.** «Значне військове товариство в Україні 17-18 ст. Мюнхен. 1948 р.
 26. **Андрій Яковлів.** «Український кодекс 1743 р.». Мюнхен. 1949 р.
 27. **Володимир Кубайович.** «Етнографічна карта південно-західної України». 1953 р.
 28. **Павло Зайців.** «Життя Тараса Шевченка». Мюнхен. 1955 р.

Я вже не згадую тут низки стипендіяльних праць членів УВАН, які були видані друком, циклостилем, або залишились у архівах, як наприклад, моя праця «Охорона здоров'я в Україні» біля 300 стор. друку. Разом я взяв на облік 56 капітальних праць членів УВАН, що були видані в інших видавництвах.

Що ж до праць у наукових збірниках, наукових записках, наукових журналах, то можна відмітити, що у всіх таких виданнях УВУ, НТШ, Незалежної Асоціації Дослідників Советської Теорії і практики в національних проблемах, в «Українському Історику», «Лікарському Віснику» та ін-

ших наукових виданнях постійно вміщувалися праці членів нашої Академії.

Нарешті останнім шляхом публікації праць членів УВАН у Німеччині було вміщення їх праць у загальних українських журналах та часописах, як «Визвольний Шлях», «Наші дні», «Сучасність» та інші.

Автор вже підкреслював, що досі нескладено бібліографії всіх наукових праць, що їх опублікували члени УВАН у Німеччині за ці роки. За приблизними підрахунками автора кількість їх досягає 2000.

У цьому короткому нарисі діяльності УВАН у Німеччині майже за 25 років її існування, я намагався представити у стислому, але строго документальному, вигляді, як розвивалася і як працювала наша Академія у Німеччині.

Ми можемо з гордістю констатувати, що у важких умовах життя на чужині, без жодної допомоги чужинецьких чинників, ми створили і розбудували осередок незалежної, вільної науки — Вільну Українську Академію Наук. З однієї академії у Німеччині вирошли вже три осередки у США, Канаді і Німеччині, які на протязі десятків років високо тримали і тримають досі прапор української науки.

Існування Академії не лише відігравало роль у розвитку української науки на чужині, у справі пропаганди української справи серед чужинців, але у певній мірі примусило офіційні чинники советської влади в Україні теж сильніше розгорнати діяльність тамтешніх наукових установ. Зрозуміло, що там українська наука ще не може розвиватись нормально, вона ще в кайданах. Зрозуміло, що офіційні наукові установи в Україні дуже часто з піною на губах накидаються на правди, що їх голосить УВАН на чужині, інші наші наукові товариства, наша Енциклопедія Українознавства, у якій до речі члени УВАН теж дуже активно співпрацюють, але це означає, що ми ще більше мусимо напружувати наші сили, ще більше працювати на користь вільної незалежної української науки.

Жодні чужинецькі інститути, катедри при чужинецьких університетах не можуть замінити нашої рідної Академії.

Отже на закінчення треба побажати, аби всі науковці у вільному світі берегли свою Українську Вільну Академію Наук — це вогнище непідробленої наукової правди, розвивали її, бо багато з тих, що її будували, її плекали вже відійшли у вічність, а ті, що плекають її сьогодні теж стоять на кінці своєго життєвого шляху. Лише приплив нових, молодих сил може утримати нашу гордість, нашу найвищу наукову установу на чужині — УВАН — при житті.

ПРОПАМ'ЯТНА ЗАПИСКА ДЛЯ ПРЕЗИДІЇ УВАН

На науковій конференції УВАН, що відбулась 7 серпня 1970 р. (Мюнхен, Дім Української Науки) неодмінний секретар УВАН, проф. д-р Василь Плющ зачитав коротку історію УВАН у Німеччині.

Вважаю за доцільне зробити від себе маленький екскурс в минуле й додати дещо про зародження ідеї створення українського наукового центру на еміграції — і то саме в формі УВАН — та про перші кроки реалізації цієї ідеї.

Весною року 1945 після закінчення війни в маленькому місті на Дунаї — Höchstädt/Donau (Гöхштедт-Донау) у 7 кілометрів від міста Діллінгену — опинилася група українських науковців.

Вже перед закінченням війни у мене зародилася думка об'єднати українських науковців, розкинених — як я знав — в чималій кількості по всій Німеччині в діяльну наукову установу.

Після капітуляції Німеччини в початку травня 1945 року я відразу засів за розробку цього моого пляну. Маючи деякі відомості про наявних в Німеччині науковців, я намітив загальну схему майбутньої організації й навіть людей, які могли б очолити окремі відділи УВАН.

Незабаром плян мій був вже в загальному готовий і, не маючи ще змоги виїхати з Гöхштедту, через відсутність, в

наслідок війни, будь-якого сполучення, я скликав науковців, що жили в той час в Гёхштедті, на перше засідання. Це було десь в червні або в початку липня 1945 р. В моєму помешканні (мансарда будинку міської аптеки) зібралися: п.п. В. Козловська, Н. Кордиш, К. Мощенко, Ол. Головко, проф. Д. Горняткевич, Б. Безвенглінський та я. Був навіть присутній німецький археолог д-р Грімм, який через брак сполучення, не міг ще вийхати з Гёхштедту.

Плян мій зацікавив науковців і було вирішено почати роботу (конференції з доповіддями) негайно в Гёхштедті.

Критично віднісся до цього лише проф. Б. Безвенглінський, який покинув засідання, сказавши моїй дружині, що будувати будь-які організації в такий непевний час він вважає за абсурдну фантазію і брати в цьому участи не хоче.

Вже десь в липні була влаштована перша наукова конференція з моєю доповіддю про Реймську Євангелію — перші кроки в моїй пізніше детально розробленій темі. Доповідь знайшла відклик і жваве обговорення.

Незабаром відбулася й друга наукова конференція з доповіддю п. Ол. Головка з галузі лісоводства.

При першій змозі вийхати з Гёхштедту, десь восени 1945 року, я вибрався до Авгсбургу. Там у великому ДП-таборі Зомме-Казерне я зустрів чималу групу науковців, які радо підтримали мій почин і вже 16 листопада 1945 р. було зібрано перше організаційне засідання спільної УВАН на Німеччину. Учасниками цього засідання були: проф. проф. Білецький Л., Міяковський В., Державін В., Чикаленко Л., Шаян В., та ще декілька осіб прізвища яких я забув — разом 12 осіб).

Справа відразу ж набула швидкого розмаху і вже в січні 1946 року в Авгсбурзі (Зомме-Казерне) було скликано велику наукову конференцію, на яку з'їхалися українці-науковці з різних міст Німеччини.

Проф. д-р Петро КУРІННИЙ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО УКРАЇНСЬКУ ВІЛЬНУ АКАДЕМІЮ НАУК (УВАН)**

ЗІ ЗМІНАМИ, ЩО ЇХ ЗАТВЕРДЖЕНО НА СПІЛЬНОМУ
ЗІВРАННІ КЕРІВНИХ ЧЛЕНІВ ГРУП УВАН 25 КВІТНЯ 1946 РОКУ

1. Українська Вільна Академія Наук (УВАН) об'єднує з метою виключно наукової праці всі творчі сили, що визналися своєю працею, або чинною науково-організаційною діяльністю і що працюють на еміграції, незалежно від місця їх осідку, фаху і наукового ступеня.

2. Члени УВАН об'єднуються по групах, які відповідають ширшим чи вужчим ділянкам знання.

3. Групи УВАН закладаються в міру наявності бодай трьох членів даної ширшої чи вужчої групи.

4. За основу при створенні групи УВАН кладеться ініціативна група з колишніх окремих наукових інституцій, чи навіть поодиноких членів їх (Академія Наук, університети, інші високі школи, наукові товариства, музеї тощо).

5. Створена група УВАН сама переводить шляхом обрання дальше гуртування наукових сил навколо себе. Пропоновані нею члени затверджуються нарадою керівних членів УВАН.

6. Провід у групі веде керівний член УВАН, якого обирають з-поміж себе на три роки дійсні члени групи на їх зборах простою більшістю голосів (рахуючи всіх членів, що складають групу). На керівного члена може бути обрана особа, яка користується науковим авторитетом, має заслужене наукове ім'я і може забезпечити розгортання роботи групи. Переобрання керівного члена до кінця його повноважень можливе за вимогою простої більшості членів групи.

7. Провід у роботі УВАН здійснюється Нарадою Керівних членів під головуванням Президента УВАН, який обирається простою більшістю з числа керівних членів на один рік. У міру потреби на той же час обираються Заступник Президента та Вчений Секретар з членів президії окремих груп.

8. Робота УВАН здійснюється через індивідуальну чи поєднану наукову працю окремих членів за певним пляном.

9. Плян і напрямок праці УВАН визначається характером роботи окремих членів, спрямованої на актуальні і чергові завдання, яку висуває сучасність. Плян праці складається Керівним членом і затверджується нарадою керівних членів УВАН.

10. Наслідки наукової роботи доповідаються: а) на зборах членів УВАН даної місцевості, б) на широких конференціях членів даної групи з різних місцевостей, в) на спільніх конференціях кількох, або всіх груп у залежності від характеру доповідей. Розподіл роботи між цими конференціями робить Керівний член даної групи або відповідно Нарада керівних членів.

11. У міру потреби УВАН улаштовує наукові з'їзди, академії тощо.

12. Готові до друку праці членів УВАН публікуються у виданнях УВАН, які виходять серіями відповідно до існуючих груп та окремими числами цих серій. Кожна праця видається окремо, згодом формуючи цілий збірник праць даної групи. Публікація переводиться і черга публікації встановляється за постановою наради керівних членів на підставі рецензій керівного члена відповідної групи.

13. Кошти УВАН складаються з асигнувань Центрально-го Представництва Української Еміграції, поступлень з спеціально влаштованих концертів, вечорів та інше, з прибутків від продажу видань, грошових пожертв тощо.

14. Видатки УВАН провадяться за відповідним обрахунком. Обов'язки касира виконує з доручення Президії один з дійсних членів УВАН. Правильність видатків стверджує п. Президент УВАН

15. Українська Вільна Академія Наук має свій штамп і печатку.

СПІС ВИДАНЬ
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК У НІМЕЧЧИНІ
ЗА РОКИ 1946-1970

А. ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ

1. Бюлетень Української Вільної Академії Наук ч. I., 10 стор + I плян. Циклостиль. Січень 1946 року. Авгсбург.
2. Бюлетень Української Вільної Академії Наук ч. 2. Циклостиль. Лютий 1946 року. Авгсбург.
3. Бюлетень Української Вільної Академії Наук ч. 3. 13 стор. Циклостиль. Березень 1946 року. Авгсбург.
4. Бюлетень Української Вільної Академії Наук. ч. 4. 13 стор. Циклостиль. Квітень 1946 року. Авгсбург.
5. Бюлетень Української Вільної Академії Наук ч. 5. 22 стор. Циклостиль. травень 1946 року. Авгсбург.
6. Бюлетень Української Вільної Академії Наук. ч. 6. 21 стор. Циклостиль. Червень 1946 року. Авгсбург.
7. Бюлетень Української Вільної Академії Наук. ч. 7. 10 стор. Циклостиль. Липень 1946 року. Авгсбург.
8. Бюлетень Української Вільної Академії Наук ч. 8-9. 30 стор. Циклостиль. Серпень-Вересень 1946 року. Авгсбург.
9. Бюлетень Української Вільної Академії Наук. ч. 10. Циклостиль. 1946 року. Авгсбург.
10. Бюлетень Української Вільної Академії Наук. чч. 11-12. 1947 р.
11. Літопис Української Вільної Академії Наук. Число I. Українська Вільна Академія Наук в перше півріччя її існування. Січень-Червень 1946 року. 8 стор. Циклостиль. Липень 1946 року. Авгсбург.
12. Літопис Української Вільної Академії Наук. Число 2. Доповідь про діяльність УВАН. Пленуму ЦПУЕ в листопаді 1946 року. 13 стор. Циклостиль. Листопад 1946 року. Авгсбург.
13. Літопис Української Вільної Академії Наук. Число 3. Справоздання УВАН за 1946 рік. Справоздання УВАН

- за 1947 рік, 24 стор. Циклостиль (обгортка друкована). 1947 р. Авгсбург.
14. Літопис Української Вільної Академії Наук. Число 4. Наука на еміграції в 1945-1946 роках. 12 стор. Циклостиль (обгортка друкована). 1947 р. Авгсбург.
 15. Літопис Української Вільної Академії Наук. Число 5. Циклостиль. 1947 р. Авгсбург.
 16. Літопис Української Вільної Академії Наук. Число 6. Циклостиль. 1947 р. Авгсбург.
 17. Літопис Української Вільної Академії наук. Число 7. Циклостиль. 1947 р. Авгсбург.
 18. Літопис Української Вільної Академії Наук. Число 8. В справі единого наукового центру. 16 стор. Циклостиль (обгортка друкована). 1948 р. Авгсбург.
 19. Літопис Української Вільної Академії Наук. Число 9. Циклостиль. 1948 р. Авгсбург.
 20. Літопис Української Вільної Академії Наук. Число 10. Товариство Прихильників УВАН. Циклостиль. 1948 р. Авгсбург.
 21. Інформаційний Бюлєтень (Nachrichtenblatt) Української Вільної Академії Наук в Німеччині ч. I. 32 стор. 2 портрети. Циклостиль (друкована обгортка, друковані портрети). Мюнхен. 1951.
 22. Інформаційний Бюлєтень. (Nachrichtenblatt) Української Вільної Академії Наук в Німеччині, ч. 2. Спис доповідей на наукових конференціях та академічних і авторських вечорах УВАН за р.р. 1946-1950. Циклостиль. 19 стор. Мюнхен. 1951.
 23. Інформаційний Бюлєтень (Nachrichtenblatt) Української Вільної Академії Наук в Німеччині. Ч. 3. Короткий звіт про діяльність УВАН та спис проблем над якими працювала Академія у рр. 1946-1950 у німецькій мові. Циклостиль. 28 стор. Мюнхен. 1951.
 24. Українські Наукові Вісті. Видання Української Вільної Академії Наук у Німеччині. Ч. 1-2. Липень-грудень 1970 року стор. 60. Мюнхен. 1970 р.

Б. МОНОГРАФІЇ ТА ІНШІ ВИДАННЯ

25. **Борис Крупницький.** До методологічних проблем української історії. 1946 р.
26. **Віктор Петров.** Провідні етапи розвитку сучасного шевченкознавства. 37 стор. Циклостиль. Серпень 1946 р.
27. Запитник для збирання матеріалів до українського особового й місцевого назовництва. 2 стор. Циклостиль. 1946 року.
28. Українська бібліотека при Стенфорд-Університеті в Пало-Алто. Каліфорнія. 12 стор. Циклостиль. Август 1946 р.
29. **Дмитро Чижевський.** Де які проблеми дослідження формального боку поезії Шевченка. 17 стор. 1947 р.
30. **Ярослав Рудницький.** Наголос в поезії Шевченка 60 стор. 1947 р.
31. **Василь Лев.** Лексика ранньої Шевченкової поезії. 10 стор. 1947 р.
32. **Сергій Жук.** Скульптурні портрети Шевченка. 11 стор. 1947 р.
33. Шевченко та його доба. Збірник. 135 стор. 1947 р.
34. Автограф Шевченка 1857 року. 6 стор. 1947 р.
35. **Лев Биковський.** Національна бібліотека Української Держави. 1947 р.
36. **Петро Курінний і О Повстенко.** Історичні пляни Києва. 4 стор. й 17 мап (фотодрук). 1947 р.
37. **Микола Костомаров.** Книги биття українського народу. 60 стор. Август 1947 р.
38. *Volodymyr Chudyniv-Bohun. Solution of the Euler's Problem.* 20 p. Regensburg. 1947.
39. **Ганна Закревська,** проф. д-р. Четвертинні відклади Українського Полісся в межах Наддніпрянщини. УВАН.

- Серія археологічна. Палеоліт України. Ч. I. 30 стор. Авгсбург. 1948 р.
40. **Михайло Міллер**, проф. д-р. Палеоліт Надпіріжжя. УВАН. Серія археологічна. Палеоліт України. Ч. 2. 22 стор. I мапа. Авгсбург. 1948 р.
 41. **Ярослав Пастернак**. До проблеми поширення й хронології лінійно-стрічкової кераміки в Європі. УВАН. Серія археологічна. Трипільська культура на Україні. Ч. I. 22 стор., 5 таблиць, 1 мапа. Авгсбург 1948 р.
 42. **Н. Кордиш**. Рибальство трипільської культури. УВАН. Серія археологічна. Трипільська культура на Україні. Ч. 2. 16 стор. 12 мал. Резюме німецькою мовою. Авгсбург, 1949 р.
 43. **Степан Смаль-Стоцький, Ярослав Рудницький**. Завдання слов'янської філології й українська славістика. УВАН. Праці Інституту Слов'янознавства. Ч. I. 32 стор., I портрет. Авгсбург. 1948 р.
 44. **Василь Чапленко**. Українізми в мові М. Гоголя. УВАН. Праці Інституту Слов'янознавства ч. 2. 22 стор. Резюме французькою мовою. Авгсбург. 1948 р.
 45. **Іван Сидорук**. Проблема українсько-білоруської мовної межі. УВАН. Праці Інституту Слов'янознавства ч. 3. 24 стор. Резюме німецькою та англійською мовами. Авгсбург. 1948 р.
 46. **Володимир Мацяк**. Галицько-Волинська Держава 1290-1340 рр. у нових дослідах. (Циклостиль). 1948 р.
 47. **Борис Крупницький**. Гетьман Данило Апостол і його доба (1727-1734). 192 стор. Резюме німецькою мовою. Авгсбург. 1948 р.
 48. **Михайло Міщенко**. Фізіологічні основи патогенези. Авгсбург. 1948 р.
 49. **Дмитро Чижевський**. Культурно-історичні епохи. 16 стор. УВАН. Серія: Література ч. 1. Авгсбург. 1948 р.

50. Українські Бібліологічні Вісті. Число I. УВАН. Серія книгознавства. 88 стор. Авгсбург. 1948 р. (Праці В. Дорошенка, А. Животка, Ю. Сірого, Г. Чикаленко-Келлер, В. Пірського, Н. Полонської-Василенко, Л. Биковського, Д. Дорошенка, Д. Соловія. Хроніка).
51. **Володимир Доршенно.** Літературно-Науковий Вісник. 12 стор. УВАН. Серія Книгознавства ч. I. Авгсбург. 1948 р.
52. **Леонід Білецький.** Шевченко в Яготині. Авгсбург 1949 р.
53. **Аркадій Животко.** Нездійснені пляни видання українських часописів. УВАН. Серія Книгознавства ч. 2. 24 стор. Авгсбург. 1949 р.
54. **Юрій Сірий.** Із спогадів про українські видавництва. УВАН. Серія Книгознавства. Ч. 3. 12 стор. Авгсбург. 1949 рік.
55. **Наталія Осадча-Яната.** Лікарські рослини, що їх уживає населення Правобережної України в народній медицині. УВАН. Серія медична. 40 стор. Авгсбург. 1949 р.
56. **Є. Криницький.** Вінклерівські химери та бурдони і проблема організму як цілого. УВАН. Серія природничя ч. I. 16 стор. Резюме німецькою мовою. 4 малюнки. Авгсбург. 1949 р.
57. **Дмитро Зайців.** Матеріали до пізнання фавни жуків-скрипунуватих (Cerambycidae, Coleoptera). Лемківщини (Лісових Карпат). УВАН. Серія природничя. ч. 2. 12 стор. Резюме німецькою мовою. Авгсбург. 1949 р.
58. **Борис Крупницький.** Мазепа в світлі психологічної методи. УВАН. Серія: Українська Історія. Мазепа та його доба. ч. I. 12 стор. Авгсбург. 1949 р.
59. **Олександер Оглоблин.** Нові матеріали до історії повстання Петра Іваненка (Петрика). УВАН. Серія: Українська Історія. Мазепа та його доба. ч. 2. 16 стор. Авгсбург. 1949 рік.
60. **Наталія Полонська-Василенко.** Палій та Мазепа. УВАН. Серія: Українська Історія. Мазепа та його доба. Ч. 3. 12 стор. Авгсбург. 1949 р.

61. *Ivan Mirtschuk*. Das Daemonische bei den Russen und den Ukrainer. Augsburg. 1950.
62. **Едіге Кіримал**. Епопея Егіта Халіма. Мюнхен. 1952 р.
63. **Василь Дубровський**. Машина масового вбивства. Інститут для дослідження Східної Європи. УВАН. Мюнхен. 1954 р.
64. *P. Olijnychenko*. On the improvement of the electromagnetic field equations U.V.A.N. Madrid. 1956 p.
65. **Наталія Полонська-Василенко**, проф. д-р. Процес «Центра дій» 1924. УВАН. Серія: політичні процеси. Ч. I. 24 стор. Резюме французькою, англійською та німецькою мовами. Мюнхен. 1956 р.
66. **Зиновій Сколюк**. Д-р, доцент УВУ. Проф. д-р **Юрій Панайко**. З нагоди 70 річного ювілею. УВАН. Серія Українські вчені: ч. 5. 20 стор. I портрет. Мюнхен. 1956 р.
67. **Юрій Панайко**. Проф. Д-р. Теоретичні основи самоврядування. 194 стор. Мюнхен. 1963 р.
68. **Наталія Полонська-Василенко**. Запоріжжя XVIII століття та його спадщина. Том I. 398 стор. Портрет автора. Мюнхен. 1965 р.
69. **Олександер Оглоблин**. Опанас Лобисевич (1732-1805). 100 стор. Резюме німецькою та англійською мовами. Мюнхен—Нью-Йорк. 1966 р.
70. *Isidore Nahayewsky*. Rev. Ph. D. History of the modern Ukrainian State (1917-1923). Видання Українського Вільного Університету та Української Вільної Академії Наук. 318 стор. та 11 сторінок портретів та фотознімків. Мюнхен. 1966 р.
71. **Наталія Полонська-Василенко**. Запоріжжя XVIII століття та його спадщина. Том II. 248 стор. Мюнхен. 1967 р.
72. **Василь Плющ**. Нариси з історії української медичної науки та освіти. Книга I. (Від початків Української Державності до 19 століття). 342 стор. Мюнхен. 1970 р.

С Т А Т У Т

УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК У НІМЕЧЧИНІ

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- § 1. Українська Вільна Академія Наук у Німеччині (УВАН) є об'єднанням українських та інших національностей вчених.
- § 2. УВАН є науковою корпорацією, яка не переслідує будь-яких комерційних цілей.
- § 3. Містом осідку УВАН є м. Мюнхен, а територіально її діяльність поширюється на всю Європу.

РОЗДІЛ II.

МЕТА, ЗАВДАННЯ, ЗАСОБИ ДІЯЛЬНОСТИ ТА СТРУКТУРА УВАН

- § 4. Основною метою УВАН є опрацювання різних ділянок науки, у першу чергу проблем українознавства та сприяння розвитку української науки.
- § 5. Для здійснення цієї мети УВАН:
 - а) об'єднує українських та інших національностей вчених, які працюють в усіх галузях знань і в першу чергу над проблемами українознавства та сприяє у їх праці.
 - б) організує потрібні для праці згаданих учених допоміжні заклади (бібліотеки, наукові кабінети тощо).
 - в) організує і проводить семінари, сесії, конференції, з'їзди внутрішньоакадемічні або публічні, виступи чле-

нів Академії або її гостей та інші наукові та науково-популярні імпрези.

г) організує видання чи сприяє виданню наукових праць членів УВАН, видає свій орган і наукові записки.

§ 6. Відповідно до своїх завдань УВАН поділяється на три основні відділи:

а) Відділ історично-філологічний.

б) Відділ суспільних наук з підвідділом права.

в) Відділ природничих наук з підвідділом медицини.

§ 7. Кожен відділ має право організувати у міру потреби секції для окремих галузей науки. Кожна секція працює за своїм правильником, що його затверджують загальні збори дійсних членів секції.

РОЗДІЛ III.

ЧЛЕНСТВО, ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНІВ

§ 8. Членами УВАН можуть бути вчені у різних ділянках науки незалежно від національної, расової, релігійної, політичної, державної приналежності, які бажають працювати над науковими проблемами, що їх опрацьовує УВАН, при умові, що вони мають відповідну наукову кваліфікацію, хочуть сприяти діяльності УВАН та визнають засади цього статуту.

§ 9. Члени УВАН, у залежності від їх кваліфікацій, поділяються на: дійсних членів, членів-кореспондентів, членів-співробітників. Крім цього в УВАН можуть бути почесні члени. Дійсних членів УВАН обирають загальні збори дійсних членів відповідної секції і затверджує Президія УВАН. Членів-кореспондентів УВАН обирають загальні збори секції чи висуває голова секції і затверджує Президія УВАН. Членів-співробітників УВАН запрошує до праці голова відповідної секції та затверджує Президія. Докладний порядок виборів членів УВАН передбачає спеціальний правильник.

РОЗДІЛ IV.
КЕРІВНІ ОРГАНИ УВАН

- § 10. Керівними органами УВАН є:
- а) загальні збори дійсних членів УВАН, що скликаються не менш як один раз на рік Президією УВАН;
 - б) загальні збори дійсних членів секцій УВАН, які скликаються голововою секції у міру потреби, але не менш як раз на півроку;
 - в) Президія УВАН;
- § 11. Загальні збори дійсних членів УВАН:
- а) розглядають та затверджують плян праці УВАН та окремих секцій;
 - б) розглядають і затверджують звіт з діяльності Президії УВАН та голов секцій;
 - в) уділюють абсолюторію Президії УВАН;
 - г) обирають Президію УВАН;
 - г) розглядають і приймають зміни цього статуту і вирішують питання про припинення діяльності УВАН;
 - д) обирають Контрольну Комісію УВАН, яка контролює фінансову частину праці УВАН і складає звіт перед загальними зборами;
 - е) приймають або відкидають внесок Контрольної Комісії про уділення абсолюторії в справі фінансової діяльності Президії УВАН.
 - е) обирають почесних членів УВАН на внесення Президії УВАН.
- § 12. Президія УВАН є керуючим органом між загальними зборами дійсних членів УВАН. Вона складається з Президента УВАН, двох його заступників, Генерального вченого секретаря та скарбника. Крім цього до президії, як її члени, належать всі голови секцій УВАН.
- § 13. Президія УВАН відповідає перед загальними зборами дійсних членів та органами влади за діяльність УВАН і несе відповідальність за фінанси УВАН у межах фінансових акцій УВАН, не відповідаючи за діяльність

УВАН власним майном окремих членів Президії.

- § 14. Президія УВАН, або на доручення її Президент, заступники президента та генеральний вчений секретар УВАН:
- а) керують поточною діяльністю УВАН;
 - б) репрезентують УВАН назовні;
 - в) затверджують обрання дійсних членів УВАН, членів-кореспондентів та членів-співробітників.
- Президія працює на підставі спеціального правильника.
- § 15. Голови секцій керують роботою секцій УВАН на підставі відповідних правильників секцій, що їх затверджує Президія УВАН. Вони звітують про свою працю перед Президією УВАН та загальними зборами дійсних членів відповідної секції.
- § 16. Президія УВАН обирається дійсними членами УВАН на 5 років.
- § 17. Голови секцій УВАН обираються дійсними членами секцій на 5 років.
- § 18. Всі справи УВАН вирішуються простим голосуванням, звичайною більшістю голосів. Президія УВАН і секції мусять вести протоколи своїх засідань.

РОЗДІЛ V.
КОШТИ УВАН

- § 19. Кошти УВАН складаються з:
- а) постійних добровільних внесків членів УВАН;
 - б) пожертв окремих осіб, установ та організацій;
 - в) прибутків від видань та інших фінансових заходів УВАН.
- § 20. Кошти УВАН ідуть виключно на наукову працю УВАН та її членів. Члени УВАН, як також члени її керівних

органів, за свою працю жодної платні не одержують, крім дотацій на наукову працю і видання їх праць.

- § 21. На адміністративно-господарчі витрати та оплату технічного персоналу Президія УВАН може витрачати певну частину коштів, яку встановлюють кожен рік загальні збори дійсних членів УВАН.
- § 22. Витрати УВАН провадяться Президією УВАН на основі фінансового річного пляну, який затверджується загальними зборами дійсних членів УВАН.
- § 23. Грошові документи підписує Президент УВАН, та Скарбник.
- § 24. Видавничиою справою УВАН керує генеральний вчений секретар УВАН.
- § 25. Фінансові sprawи УВАН контролює контрольна комісія УВАН, яку обирають на п'ять років у складі 3-х осіб загальні збори дійсних членів УВАН.

РОЗДІЛ VI.

ЛІКВІДАЦІЯ УВАН

- § 26. УВАН може бути ліквідована лише за ухвалою $\frac{3}{4}$ голосів загальних зборів дійсних членів УВАН або ухвалою відповідної влади.
- § 27. У разі ліквідації УВАН майно її переходить у спадщину іншій українській науковій установі.

НАД ЧИМ ПРАЦЮЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ВЧЕНІ НА ЧУЖИНІ

У цьому розділі друкуємо інформації про наукову працю українських учених на чужині на підставі відомостей, що вони самі подають у листах до Президії УВАН у Німеччині або на підставі повідомлень у пресі.

Проф. д-р Олекса Горбач (Німеччина) — продовжує працювати над різними проблемами мовознавства, а саме, опрацьовує кілька матеріалових комплексів:

а) діялектні словнички 6 українських сіл у ЧССР (Великий Липник, Курів, Кечківці, Красний Брід, Дара, Бежівці), 4 сіл у Румунії (Бродина, Млешівці, Поляни, Летя) та кол. мешканці сел Остромичі, Ступно та з Підгаєччини;

б) арготичний матеріал з України (арго тюремників і пра-ворушників).

в) матеріали з історії української мови на підставі нового недослідженого ще рукописного матеріалу, рукописних граматик з румунського монастиря в Нямц — копії граматики Смотрицького та Адельфотеса, рукописної «Риторики» з 18 ст., зведення 8 копій латинсько-слов'янського словника Є. Славинецького та А. Корецького-Сатановського (з 17 ст.), рукописних евангелій — Путнянського з 16 ст., Рудечанського з 16 ст., Римського з 16-17 ст., Медіолянського з 16 ст., Нямецького-Мюнхенського з 15 ст., Свидницького з 15 ст.

У 1970 році проф. д-р О. Горбач надрукував такі праці: «Коляди з рукописного пісенника 19 в. зі Свидниччини». «Українське Слово» ч. 1465-66, 28. 12. 1969 — 4. 1. 1970. Париж. «Сумнівні випадки вживання апострофа в чужомовних неапелятивах», «Сучасність» ч. I. 1970. Мюнхен.

«Остурня — український острівець на Спіші під татарами». «Християнський голос» ч. 1-2 (1093-94). Мюнхен. 1970. «Die rumenischen Zehnwörter in der ukrainischen Mundart

Norddobrogeas. Beiträge zur Südosteuropa — Forschung München, 1970». «Die Wortbildung und der Wortschatz der Kindersprache im slawischen». Actes du X Congres International des linguistes, Bucarest V. III. 1970. «Öekräenese Literatur». Moderne Encyclopedie der Wereldliteratur. Bd. VI, Gent. 1970. «Про сусідські діялектологічні атласи». «Сучасність» ч. 9. Мюнхен. 1970. «Арго слобожанських сліпців» («невіль»). «Науковий Збірник УВУ», т. 7. Мюнхен. 1970. У 19 томі Наукових Записок УТГІ вміщено його працю «Говірки Теребовельщини». Нарешті проф. д-р О. Горбач опрацьовує постійно мовознавчі гасла для Енциклопедії Українознавства та українські літературні гасла для різних чужинецьких енциклопедій.

Проф. д-р Петро Курінний (Німеччина) — продовжує працювати над проблемами археології, передісторії та ранньої історії України. У 1970 році вийшла з друку (цикостиль) його праця «Передісторія та рання історія України на підставі археологічних джерел». Видання УВУ. Мюнхен. 1970. 92 стор., гарний великий портрет автора та 3 таблиці малюнків.

Працює тепер над переробленням та доповненням університетського курсу «Історія археологічних досліджень України», який має вийти у світ наприкінці 1970 або напочатку 1971 р. у виданні УВУ.

Є членом редколегії «Українських Наукових Вістей» органу УВАН у Німеччині.

Проф. д-р Василь Плющ (Німеччина) — продовжує працювати над історією української медицини та над проблемами туберкульози.

У 1970 році вийшов з друку, у виданні нашої Академії, перший том його праці «Нариси з історії української медичної науки та освіти» 342 сторінки. Мюнхен. 1970 та праці: «Лікарі — політичні та громадські діячі українського національного руху». Наукові записи УТГІ, том 18, ст. ст. 188-217, «Короткий нарис історії Української Вільної Академії Наук у Німеччині» (надруковано у цьому бюллетені) «Мартин Тереховський» (З історії медицини), «Лікарський Вісник»

ч. 3 (58) ст. ст. 50-55. Надіслано до друку праці: «Діягностична активності легенової туберкульози» до «Лікарський Вісник» журнал Українського Лікарського Товариства Північної Америки та нарис «Олександер Шумлянський» до «Український Історик» журнал «Українського Історичного Товариства».

За домовленням з Українським видавництвом у Лондоні передано туди до друку монографію проф. д-ра Василя Плюща «Підпільні українські організації на Україні у рр. 1920-1941» біля 150 сторінок друку. Проф д-р В. Плющ є співредактором Енциклопедії Українознавства по відділу медицини, куди передав у цьому році де кілька десятків гасел з них: про пошесні хвороби, психічні хвороби, приказну медицину та ін., членом редколегії професійно-наукового часопису лікарів у вільному світі «Лікарський Вісник» та редколегії «Українські Наукові Вістки» органу УВАН у Німеччині. Зараз проф. д-р В. Плющ готує до друку перший розділ великого підручника «Історія Української Медицини» — «Медицина в Україні у передісторичні та ранні історичні часи» та працює над другим томом «Нариси з історії української медичної науки та освіти».

Проф. д-р Наталія Полонська-Василенко (Німеччина) — продовжує працювати над різними проблемами української історії, зокрема над питанням початків Української Держави (Аскольд, Рюрик, Олег), історією Української Церкви (Обрання митрополитів).

Наприкінці 1970 , або на початку 1971 року має вийти у світ у видавництві УВУ капітальна її праця «Історія України».

У 1970 році вона надрукувала такі праці: «З моїх спогадів». «Наше життя» ч. 3, «Собори в Українській Церкві». «Шлях Перемоги» ч. 1-2, «Володимир Святий Великий Князь України-Русі». «Українець в Австралії» ч. 15, «Ліквідація українських таборів ДП у Німеччині». «Рідна Церква» ч. 83, та Передмову до праці проф. д-ра В. Плюща «Нариси з історії української медичної науки та освіти».

У 1969 р. вийшла у світ цінна праця проф. д-ра Полонської-Василенко «Видатні жінки України» 160 стор. Вінніпег. Проф. д-р Н. Полонська-Василенко є член Редакційних Колегій «Енциклопедія Українознавства» та «Українські Наукові Вісті» орган УВАН у Німеччині.

Проф. д-р Дмитро Чижевський (Німеччина) — видатний український вчений, член Гайдельберзької Академії Наук, Української Вільної Академії Наук у США та Європі та Паризької Вільної Міжнародньої Академії Наук — продовжує працювати над різними темами з історії слов'янських літератур, духової та культурної історії слов'ян.

У 1970 році видав 16 статей та книгу «Slawische Barockliteratur». Том I. München 1970.

Зараз друкується збірка праць проф. д-ра Д. Чижевського в 5-ти томах. Незабаром має вийти з друку 2-й том «Bohemica» (коло 550 сторінок).

Під редакцією проф. д-ра Д. Чижевського друкується зараз збірник праць 3-го Конгресу слов'янської історії, що відбувся в 1970 році під його головуванням у Зальцбурзі та Регенсбурзі.

Проф. д-р Д. Чижевський є також редактором таких наукових серій:

1. «Slawistische Studienbücher» (досі вийшло 7 томів).
2. «Forum Slavicum» (досі вийшло 22 томи).
3. «Slawische Propyläen» (досі вийшло біля 80 томів).

Проф. д-р Д. Чижевський є також співробітником часописів «Анали Української Вільної Академії Наук у США» «Archiv für Studium der modernen Sprachen und Literaturen» у Braunschweig-у, і нарешті співредактором заснованого тепер «Річника» присвяченого діяльності слов'янських місіонерів Кирила та Методія.

Проф. д-р Володимир Янів (Німеччина) — продовжує працювати над різними питаннями соціології та новішої української історії.

У 1970 р. вийшов у світ за його редакцією «Збірник на пошану Олександра Шульгина», колишнього представника

нашої академії на Францію. Цей том вийшов, як 186 том записок Наукового Товариства ім. Шевченка, 360 стор. Париж-Мюнхен. 1969. У ньому вміщено такі праці проф. д-ра В. Яніва: «О. Я. Шульгин як історик» (стор. 38-55), «До історії Міжнародної Вільної Академії Наук у Парижі» (стор. 90-115). Для Збірника УВУ видаваного у 60-ліття колишнього Президента УВАН у США проф. д-ра Ю. Шевеліва, проф. д-р В. Янів написав студію: «Українська родина у творчості В. Симоненка».

Під час поїздки до США та Канади він читав доповіді про творчість Симоненка в Оттаві, Торонто, Нью-Йорку, Вінніпегу.

Тепер проф. д-р Янів працює над збірником своїх наукових праць і студій, який має вийти в серії монографій УВУ, між іншим, написав студію «Просвіта, як вияв соціальних прямувань українського народу» та розвідку «Культурно-освітня праця українського студенства на Західно-Українських Землях у міжвоєнну добу». 28. 8. 1970 р. проф. д-р В. Янів переобраний ректором УВУ, 17. 6. 1970 р. обраний членом Президії УВАН у Німеччині, 19 квітня 1970 р. — головою Організаційного Підготовчого Комітету СРУВН.

Д-р Олекса Віntonяк (Німеччина) вмістив у журналі «Український Історик» (ч. 4-24 за 1969 р.) статтю «Пам'яти Богдана Кентржинського».

Д-р Анна-Галя Горбач (Німеччина) видала у 1970 р. збірку перекладів українських оповідань німецькою мовою «Ein Brunnen für Durstige» (Криниця для спраглих), 412 стор., видавництво Горста Ердманна. Серія: «Духові Зустрічі» Інституту для закордонних зв'язків. Том 27. Штутгарт. 1970. У 19 томі Наукових Записок УТГІ вміщено її працю «Тиміш Хмельницький у румунській історіографії та літературі» (стор. 130-145).

ХРОНІКА

У 1970 році сповнюється 25 років з часу заснування Української Вільної Академії Наук у Німеччині.

З приводу цього ювілею Президія УВАН у Німеччині приготовила до друку низку видань, частина яких вже надрукована (дивись інформацію про видання членів УВАН у цьому числі бюллетеню), розпочала випуск періодичного наукового бюллетеню «Українські Наукові Вісті» та плянує відбити спеціальну ювілейну наукову сесію УВАН.

Коли дозволять фінансові можливості намічено видати ювілейний збірник наукових праць членів УВАН та повну бібліографію праць членів УВАН у Німеччині за роки 1946-1970.

*

18 квітня 1970 р. відбулась конференція дійсних членів УВАН у США, яка вибрала нову Управу та Президента УВАН у США. Президентом УВАН у США обрано проф. д-ра Олександра Оглоблина, який є тепер одночасно Президентом всієї УВАН, бо з початку 1970 р. Світова Президія УВАН пereбуває у США.

**

Український Вільний Університет у Мюнхені (УВУ), а з ним увесь науковий світ та українське громадянство на чужині готуються до 50-літнього ювілею існування цієї найстарішої у вільному світі офіційно-державно визнаної загальновацькій школи.

Ювілейні святкування мають відбутися на протязі 1971 року у Мюнхені, Чікаго, Торонто, Нью-Йорку, Вінніпегу, Оттаві, Філадельфії, Монреалі, Клівленді та інших великих містах вільного світу.

Під час ювілейних святкувань заплановано провести спільні ювілейні імпрези УВУ та ЦЕСУС-у, світову конференцію українських вчених на чужині, конче оформити організацію Світової Ради Української Вільної Науки, видати історію УВУ, ювілейний збірник праць професорів та викладачів УВУ, ювілейний збірник «Матеріали до історії українського студентського руху» тощо.

Більш докладні відомості про підготовку цього ювілею дивись: Бюлєтень УВУ ч. 1/16 від 10/10 1970 р.

*

19 квітня 1970 року у Нью-Йорку відбулися наради Президії Секретаріату СКВУ з представниками УВУ, Президії УВАН та Головної Ради НТШ у справі створення Світової Ради Української Вільної Науки (СРУВН). На нарадах оформлено Організаційний Підготовчий Комітет для створення СРУВН у такому складі: Голова — Ректор УВУ, проф. д-р В. Янів, члени — проф. д-р О. Оглоблин — Голова Світової Президії УВАН та Президент УВАН у США, проф. д-р Є. Вертипорож — Президент Головної Ради НТШ. Президія УВАН у Німеччині віділила своїм представником до Організаційного Підготовчого Комітету та до СРУВН — Вченого Секретаря УВАН у Німеччині проф. д-ра В. Плюща.

*

Українське Історичне Товариство на чужині (УІТ) з осідком у США за роки 1963-1969 видало 24 числа часопису «Український Історик», 8 випусків історичних студій, 2 випуски історичних монографій, по 1 випуску серій: мемуаристики та українські вчені, 24 числа бюллетеню та 2 випуски несерійних видань.

Разом видано 1911 стор. друку. Серед видатних праць, праці членів УВАН О. Оглоблина, Л. Биховського, Б. Мартоса та інш. У часописі «Український Історик» систематично друкують свої праці члени УВАН, як О. Оглоблин, Н. Плонська-Василенко та інш.

*

З вересня 1969 року у щоденнику «Америка» час від часу почала появлятися спеціальна сторінка УІТ. Перше число сторінки вийшло 12 вересня 1969 р.

*

Українське Історичне Товариство заплянувало складання докладної біжучої бібліографії української історії і видання «Річників української історичної бібліографії».

У ч. I (25) Бюлєтеня УІТ за 1970 рік вміщено досить докладний проект складання такої бібліографії та провізоричну

листу журналів, які є на меті індексувати у ній (на стор. 3-7) цього Бюлетеню).

*

УІТ плянує видання Енциклопедії української історії.

*

Український Католицький Університет Св. Климента у Римі видав 8-й том монументальної праці з історії України. Том має 284 сторінки великої вісімки і містить оригінальні документи з історії української греко-католицької церкви.

*

Східно-Європейський Дослідний Інститут ім. В. Липинського у Філадельфії видав німецькою мовою капітальну 40х томову працю з історії України. У цій праці вміщено приблизно 700 оригінальних документів з австрійських державних архівів. Зокрема у другому томі вміщені протоколи пленарних засідань комісій та підкомісій берестейської мирової конференції, у третьому томі — документи про політику уряду Гетьмана Павла Скоропадського, у четвертому томі — матеріали про діяльність Директорії УНР.

*

Українське Євангальське Об'єднання в США заплянувало до 250 літнього ювілею Григорія Сковороди видання його творів сучасною українською літературною мовою.

*

Наукове Товариство ім. Шевченка (НТШ) видало 5-ий том Словникової частини Енциклопедії Українознавства.

Головним редактором її є дійсний член УВАН в Європі проф. д-р Володимир Кубійович, членами редакційної колегії та авторами її є такі члени УВАН: проф. О. Олександер Оглоблин, проф. д-р Наталія Полонська-Василенко, проф. д-р Юрій Шевельов, проф. д-р Володимир Янів, д-р Аркадій Жуковський, проф. д-р Олекса Горбач, проф. д-р Василь Плющ, проф. д-р Юрій Бойко, проф. д-р Роман Осінчук.

10 вересня 1970 року у Торонті (Канада) відбулися IX звичайні загальні збори НТШ Канади. На наступну каденцію обрано керівні органи НТШ у Канаді у такому складі проф. д-р Євген Вертипорох — голова, проф. д-р інж. Василь Іванис — заступник голови, д-р Богдан Стебельський — секретар, мігр. Іван Кузів — скарбник, проф. д-р Богдан Будурович, інж. Ярослав Гарасевич, мігр. Зенон Зелений, д-р Олександер Копач, д-р Степан Кучменда, д-р Григорій Шиманський, проф. інж. Василь Янішевський, інж. Леоніда Вертипорох, проф. д-р Володимир Кисілевський (голова осередку НТШ в Оттаві), інж. Василь Кунда (голова осередку НТШ у Едмонтоні), д-р Михайло Гуцуляк (голова осередку НТШ у Ванкувері) та мігр. Іван Гаврик — члени Управи.

*

Президія Секретаріату СКВУ проголосила 1971 рік — ювілейним роком Лесі Українки і звернулась до всього українського громадянства на чужині всебічно відмітити століття з дня народження нашої найвидатнішої поетеси.

*

30-31 травня 1970 р. відбувся Перший З'їзд Асоціації Діячів Української Культури (АДУК). Асоціація була створена 5 років тому, тепер вона має 7 відділів.

З'їзд вибрав Головну Управу АДУК, у складі: д-р Б. Стебельський (голова), проф. С. Вожаківський (заступник голови), Алла Косовська (секретар), ред. В. Давиденко, мігр. І. Пеленська, Ю. Тис-Крохмалюк, М. Черешньовський, Є. Курило, І. Коваль, Я. Тарнавський, М. Гармаш, В. Гаврилюк (члени).

*

Член — кореспондент УВАН у Німеччині д-р. мед. Антін Жуковський (Норд-Дакота, США), наш відомий громадський та політичний діяч, одержав номінацію на державного дорадника при Федеральнім Уряді Охорони Здоров'я, Освіти та Суспільної Опіки США. Це є найвище урядове досягнення, яке призначено українцеві у США за його громадські та політичні заслуги.

Д-р А. Жуковський є не лише заслужений діяч низки українських організацій, але не менш відомий американський політичний діяч, а саме він є активним діячем Республіканського Комітету у Норд-Дакоті, Головою Клубу Лайонс у Стіле, членом лицарів Колюмба та інш. У професійному лікарському житті, крім участі у медсекції УВАН, Українському Лікарському Товаристві Північної Америки, редколегії «Лікарського Альманаху» тощо, він є заступником Президента Академії Загальної Практики в Норд-Дакоті. Вістку про номінацію д-ра А. Жуковського вмістила низка американських та українських газет у США.

*

Світової слави вченому-українцеві Петрові Копиці пощастило зробити нове, надзвичайно важливе фізикальне відкриття — потужний високочастотний розряд у газі, що під надзвичайно високим атмосферним тиском створив контольовану, тривало-існуючу плязму (праматерію).

*

У Львові мають створити музей історії книги та книгодрукування. Його плянують розмістити в колишній церкві Св. Онуфрія, де Іван Федорів у 1574 році видрукував першу друковану книгу в Україні — «Апостол».

*

Інститут мовознавства АН УССР закінчив працю над третьим томом «Сучасної Української Літературної Мови» (синтаксис).

*

АН УССР у Києві плянує видання 50-ти томового зібрання творів Івана Франка. Видання охоплюватиме чотири септі: художні твори — 25 томів, літературознавчі, мистецтвознавчі та критичні праці — 17 томів, наукові та публіцистичні праці — 5 томів, листи — 3 томи. 12 томів вже затверджено до друку і передано до видавництва «Наукова Думка».

*

Відділ історії філософії АН УССР та катедра класичної

філології Львівського Університету готує до друку двотомник філософічних творів Теофана Прокоповича.

*

Видавництво «Наукова Думка» у Києві до 75 річчя з дня смерті Михайла Драгоманова видала двотомник його праць.

*

У Харкові видано російською мовою бібліографічний по-казник «Історики слависти ССРС». У ньому вміщено прізвища 32 українських советських істориків славістів, що займаються різними міжслов'янськими історичними темами. З них: Ілля Дзюбко (історія Чехословаччини), А. Мартиненко, Віктор Жебокрицький, Михайло Дихан (історія Болгарії), Степан Злупка, Я. Мельничук (історія Галичини) та інші.

*

Культурні та наукові діячі України готуються до 250-ліття народження видатного українського філософа Григорія Сковороди. За плянами АН УССР буде споруджено пам'ятник Сковороді, створення меморіального комплексу у Харкові, має бути впорядкована криниця в Бабаївському лісі, розбудовано заповідник Сковороди в Сковородинівці, проведена спеціальна наукова конференція та будуть видані як твори Сковороди, так і твори про нього.

*

У видавництві «Наукова Думка» у Києві має вийти 10-ти томовий «Глумачний словник української мови». У майбутньому плянується видання 4-ох томового етимологічного словника.

*

Київський Інститут Мистецтвознавства фольклору та етнографії ім. М. Рильського підготовив до друку 50-ти томове видання «Українська Творчість». Словесна творчість обіймає 14 томів, словесно-музична — 22 томи, музика, хореографія, драма — 7 томів, українські рукописні збірки — 7 томів.

— АН УССР закінчила видання капітальні праці «Історія Українського мистецтва» у шести томах, 7 книгах. Всі томи

видано на дуже доброму папері з великою кількістю ілюстрацій, також у фарбах, у гарному виконанні. У додатках до кожного тому вміщено бібліографію та іменний предметний та географічний покажчик. Разом у всіх книгах вміщено 1944 ілюстрацій.

*

Польська Академія Наук плянує влаштувати наукові сесії присвячені Лесі Українці та Григоріві Сковороді.

ОФІЦІЙНА ЧАСТИНА

1. З метою приведення до повного порядку архіву УВАН у Німеччині цим просимо всіх членів УВАН, які досі цього не зробили, прислати до Президії УВАН до 25 січня 1971 р. свою автобіографію та **повний список** наукових праць.

Список наукових праць має бути складений за такою формою: а) Повна назва праці (у разі у чужій мові з перекладом на українську мову), б) де праця вміщена (точна назва збірника, часопису, журналу, рік видання, число часопису, кількість сторінок, місце видання). У разі окремого видання: назва видавництва, рік видання, місто видання, кількість сторінок.

У автобіографії мають бути зазначені всі титули, звання, ким і коли надані, вказано місце та рік закінчення вищої освіти, кількість наукових праць, перебіг наукової та навчальної праці.

2. Президія УВАН з 1970 р. буде видавати 3-4 рази на рік «Українські Наукові Вісті» — офіційний орган УВАН у Німеччині. Для цих «Віостей» просимо регулярно надсиласти інформації про наукову працю. «Вісті» слід широко розповсюджувати серед науковців та передавати до книгохранин.

3. Всі члени УВАН мусять регулярно висилати свої друковані праці до Президії УВАН. В «Українських Наукових Віstях» будуть у першу чергу вміщуватись анотації тих на-

укових праць наших членів, які вишилють їх до Президії УВАН.

4. Просимо всіх членів УВАН при друку своїх праць у неакадемічних (не нашої УВАН) виданнях (у часописах, газетах, журналах, збірниках тощо), зазначити при прізвищі титул по УВАН дійсний член, член-кореспондент, член-науковий співробітник, бо це потрібно для фіксації наукової праці в УВАН та майбутнього обліку наукових праць членів УВАН.

Редактор: Редакційна Колегія
Відповідальний Редактор: Президент Української Вільної
Академії Наук у Німеччині проф. д-р Петро Курінний.
Verantwortlicher Redakteur: Prof. Dr. Petro Kurinnyj.
8. München 13, Hiltenspergerstraße 69.

Вийшла у світ праця: Проф. Др. Петро Курінний — Предісторія та рання історія України на підставі археологічних джерел. 95 стор., видання УВУ, Мюнхен 1970 р.

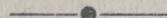

Вийшло у світ нове видання Української Вільної Академії Наук у Німеччині

Проф. Др. мед. Василь Плющ

Нариси з історії української медичної науки та освіти. Книга I. Від початків української державності до 19-го століття. 342 стор. дрібного друку. Ціна книжки 20.— нм, або їх рівновартість в інших валютах.

Замовляти книжку можна в Українському Видавництві в Мюнхені: 8 München 80, Zeppelinstrasse 67, як також в усіх українських книгарнях.

На складі УВАН у Німеччині є ще обмежена кількість видань УВАН (дивись стор. від 36 до 41 цього Бюллетеню). Замовляти ці книжки можна через Verlag „Dniprowa Chwyla“, 8 München 2, Dachauerstrasse 9/II.